

september 2011

SamenKerk⁷

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Wereldjongerendagen
om nooit te vergeten

pagina 6

Als een vader voor zijn kind

pagina 20

Onze Vader...

In dit nummer

Van de redactie	3
Vadertje Staat	4
Wereldjongerendagen om nooit te vergeten	6
Woord van de bisschop	8
Vermeldenswaard	10
Spirit of Assisi	11
Opnieuw beginnen: cursus om de parochie te revitaliseren	12
Bavo en Bonifatius in De Rijp	14
De martelaren van Lübeck	16
Van Onderop	18
Als een vader voor zijn kind	20
Wereldwijd	22
Wereldjongerendagen maken evangelie relevant voor jongeren	24
Muziekinstituut bereikt pensioenleeftijd	25
Jongerenpagina's	26
'n Beetje Crypto	28
Huwelijk & gezin	29
Personalia	31
Onbekende geschiedenis	32

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 7 jaargang nr. 36

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)
Evert Veldman (Wereldwijd)
Beate Gloudemans (Wereldjongerendagen)
Mirjam Spruit - Borst (Jongerenpagina en Catechese)

Abonnementsprijs:
€ 27,00 per jaar; buitenland: € 33,50 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
ACTA Uitgeversorganisatie
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht
Telefoon: (0475) 463 465
E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Lunteren

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Onder Vader

Een nieuw leesseizoen begint, en dus heeft de redactie gekozen voor een jaarthema. Dit jaar zal in het teken staan van de zeven beden uit het Onze Vader. We beginnen met de eerste bede, die tevens de mooiste is, omdat ze alleen maar aanspreking is. Ze vormt het directe antwoord van Jezus op de vraag van de leerlingen: "Leer ons bidden". Met Jezus' antwoord gaat er voor de leerlingen (en dus voor ons) een wereld open.

God, die het volk had leren kennen als een soort stamgod, die hen méér beschermde dan de goden van de andere volken, bleek de universele God te zijn, de Vader van alle mensen. In het antwoord van Jezus: "Als jullie bidden, doe het dan zo:...." ligt de pretentie van de joden, het uitverkoren Volk te zijn, opgesloten. Het is hun God, de God van de aartsvaders, die inderdaad de God van allen is, aangekondigd door de Zoon die een Zoon van het Volk is.

Maar veel grootser en spectaculairder om zo te zeggen, is de aanspreking "Vader", eigenlijk "Papa". De intuïtie van Genesis "Naar ons beeld, op Ons gelijkend" krijgt eindelijk contouren in het gebed dat Jezus daar zijn leerlingen voorhoudt. Inderdaad, wij lijken op Hem, wij zijn zijn kinderen. Dat betekent dus ook, dat we de vrijheid hebben, die ouders aan hun kinderen geven, de voorwaarde en de methode van de liefde. Immers: zonder vrijheid is liefde onmogelijk. En dat betekent dan weer, dat we voortdurend uitgedaagd worden om trouw te blijven, enigszins zoals kinderen trouw zijn aan hun ouders.

In dit nummer veel aandacht voor de wereldjongerendagen in Madrid. Maar ook voor de komende Gebedsdag in Assisi, 25 jaar nadat de zalige Johannes Paulus II de leiders van alle godsdiensten had uitgenodigd om te bidden en vasten voor de vrede.

Redactie

Bij de voorplaat:
Dinsdag 16 augustus 2011:
op weg naar de opening van
de WJD op de Plaza Cibeles
in Madrid.
Foto W.Peeters/bisdom
Haarlem-Amsterdam

Vadertje Staat?

Op het moment dat ik dit schrijf heerst er onrust in de westerse wereld. Onrust op de financiële markten, onrust door jeugdige crimineeltjes in Engeland. Er is veel ontevredenheid onder de mensen. De financiële wereld beschuldigt de leiders ervan geen leiderschap te tonen, onduidelijk te zijn. Journalisten vertellen op het journaal dat de jeugd in Engeland zich niet begrepen voelt, zelfs achtergesteld. De politie zou partijdig zijn en het op hen gemunt hebben.

De dalende beurskoersen zijn volgens velen onterecht, zij zouden geen beeld zijn van de werkelijkheid. Ook de jeugd in Engeland zou puur uit winstbejag en een hang naar geweld moeten worden verklaard... Maar is dat echt waar of steekt er misschien iets anders achter, iets groters dat meer een uitdrukking is van wat sluipend veranderd is in de maatschappij?

Even een kleine zijsprong. Stelt u zich eens voor: een gezin met een vader, een moeder en drie kinderen. Vader is een afwezige vader. Niet dat hij weinig thuis is, maar als hij thuis is, is hij meest van tijd niet bereikbaar. Iedereen krijgt de indruk dat hij niet echt geïnteresseerd is in wat de ander beweegt. Hij bemoeit zich zijdelings met het huishouden en de opvoeding en lijkt vooral bezig met dingen die in zijn hoofd spelen. Het enige

moment waarop de vader plotseling wel echt aanwezig is, is wanneer iets uit de hand loopt. Hij probeert dan met zelf-opgelegde autoriteit de boel thuis te ordenen: hij schreeuwt en dreigt, waardoor er een vijandige en bedompte sfeer ontstaat. Als de "rust" weer terug is, is vader weer afwezig.

Nu zou u kunnen denken: "Wat een waardeloze vader," maar de vader in dit voorbeeld heeft zelf geen voorbeeld. Hij zou echt niet weten waarop hij zijn vaderschap zou moeten baseren. Hoe moet hij vader zijn? Zelf heeft de vader misschien een 'vrije opvoeding gehad', wat er eigenlijk op neer kwam dat hij zelf alles moest uitzoeken. Zijn gezin van herkomst kende geen leidraad, geen gulden regel, geen standaard. Principes en uitgangspunten werden in de tijd dat hij kind was, gezien als beperking van de

vrijheid. En nu zit hij daar dan: zelf vader, maar zonder bron van waaruit hij zich verantwoordelijk kan voelen.

Wat iedereen vindt

Terug naar de westerse maatschappij, terug naar ons eigen Nederland. In rap tempo worden de christelijke wortels van onze cultuur ontkend. Vrijheid lijkt een sleutelwoord. Iedereen mag doen en zeggen wat hij of zij wil. Tenminste, zo lijkt het. In de praktijk werkt het anders. Omdat de christelijke uitgangspunten zijn weggezaagd, wordt gezocht naar een andere bron. Deze bron wordt gevonden in "wat de meeste mensen vinden". En het probleem daarmee is dat die "algemene mening" met de dag anders is: op het gebied van de multiculturele samenleving: Janmaat en Wilders bijvoorbeeld. Op het gebied van de moraal verandert de mening ook continu. Zo werd de "zedepolitie" twintig jaar geleden zo goed als afgeschaft, want "wat iedereen deed lag toch immers achter de voordeur en daar moest je niet komen.." Nu is er een sterk tekort binnen de zedepolitie.

De westerse maatschappij ontkent de eigen christelijke bron en kan daar dus niet meer uit putten. De politiek weerspiegelt die maatschappij. Zij heeft geen idee waar zij heen moet gaan. "Vadertje staat" voelt zich zonder uitgangspunten niet meer verantwoordelijk of kan zich niet meer verantwoordelijk gedragen. En wat moet je dan?

Wispelturige staat

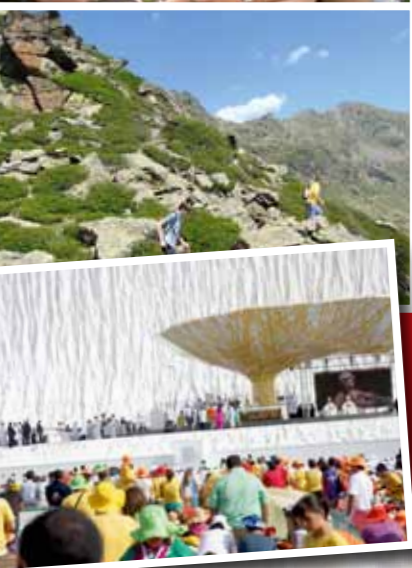
De staat wordt onbetrouwbaar en wispelturig. Zij zegt morgen iets anders dan vandaag. Zij durft immers geen stelling te nemen, want dat gaat in tegen de vrijheid van doen en zeggen. Heerlijk, zo'n regering: kinderopvang wordt gestimuleerd en weer afgebouwd, zorgtoeslag op touwen gezet en weer afgeschaft, persoonsgebonden budget opgetuigd en weer leeggeknepen, kindertoeslag opgezet en weer neergehaald, de levensloopregeling in het leven geroepen en weer dood gemaakt etc. etc. En dat allemaal in een paar jaar. Daar kun je op bouwen dus, op vadertje staat! En wat doe je als er iets misgaat in de maatschappij? Keihard ingrijpen natuurlijk. Schapen zoeken, waarvan "de meeste mensen vinden" dat zij zwart zijn. En die dan snoeihard aanpakken: hogere straffen, zwarte lijsten, snelrecht etc. En vervolgens weer rustig afwezig zijn, de verantwoordelijkheid niet nemen, iedereen in zijn eigen "vrijheid" laten geloven totdat die "vrijheden" weer met elkaar botsen.

Een staat zonder bron waarin onze Vader in de hemel een rol speelt, verwordt langzaam een totalitaire staat

waarin de waan van de dag regeert. Klik dat desastreus? Misschien wel, maar het tij valt absoluut te keren. Kerk en politiek moeten niet zozeer op één lijn geschoven worden, maar we moeten als Christenen wel onze nek uitsteken. We moeten soms boven het maaiveld uitsteken, ja, met het risico dat onze kop valt. Vooraanstaande christenen binnen de media, bedrijven, scholen en politiek kunnen verantwoordelijkheid nemen met het risico gezichtsverlies te lijden. Christelijke politici moeten zichzelf weer serieus nemen en niet proberen populistisch te doen door zich te scharen achter "wat de meeste mensen vinden". Misschien kunnen ze herbronnen bij Degene die hen het leven gaf. Er is een sterk verlangen naar christenen die ergens voor staan en ook blijven staan. Er is een sterk verlangen naar christenen die durven te putten uit hun eigen roots, om zo het onderwijs, de media, de politiek en ook de financiële wereld het hart van een verantwoordelijke vader te geven. <

Stefan van Aken

Wereldjongerendagen om nooit te vergeten!

Maandenlang hadden we er naar uit gekeken: dé Wereldjongerendagen 2011 in Madrid. We waren dan ook blij dat we op woensdag 10 augustus met twee touringcars richting het zuiden konden vertrekken, om daar met de groep twee fantastische weken te beleven! Het is moeilijk om alle gebeurtenissen in een kort verslag te verwoorden, we hebben zoveel moois met elkaar meegemaakt! Onderstaand leest u de hoogtepunten van onze reis. Wij hopen dat u net zo geniet als wij dat in Madrid hebben gedaan!

Na een lange busreis arriveerden wij woensdagavond in Taizé. Taizé is een klein plaatsje in Frankrijk, waar vele jongeren uit verschillende landen samen komen om tot God te komen. Heel Taizé staat in het teken van soberheid en eenheid. In Taizé hebben wij één volle dag doorgebracht. Het was erg indrukwekkend om hier het ochtend-, middag- en avondgebed mee te mogen maken. Ook kwamen we hier in contact met 5.000 medegelovigen vanuit de hele wereld (het eerste kleine WJD gevoel mochten we hier al meemaken).

Andorra

Andorra is een klein staatje tussen Frankrijk en Spanje met hoge bergtoppen, een prachtige natuur en veel mogelijkheden tot outdoor sporten. Ook wij hebben heerlijk gesport in de natuur (mountainbiken, paardrijden, survival, wandelen, het behoorde allemaal tot onze mogelijkheden!). Maar ook hebben we in Andorra een heuse vossenjacht gehouden! Vrijwilligers van de reis waren 'vermomd' in de stad aanwezig en het was onze taak om

ze allemaal te vinden! Dit leidde tot leuke taferelen, want we moesten onder andere een zwerver, een wielrenner én Sinterklaas zien te vinden!

In Andorra hebben we ook de stilte mogen ervaren. Zo zijn wij 's avonds naar een kerk gegaan om hier de avond van de barmhartigheid te vieren. Hier hebben wij door een voorbede onze eigen gebeden aan God mogen voorleggen. Het was prachtig, iedereen was intens stil, er werd gebeden en gezongen. Het gaf je tijd om na te denken over jezelf en je twijfels aan God voor te leggen.

Madrid

De dag dat we vanuit Andorra naar Madrid vertrokken was de zondag van Maria ten Hemelopneming. Dit is in Spanje een nationale feestdag. Wij waren als groep te gast bij de parochie van Lleida (spreek uit: Jeida). De pastor van deze kerk was erg blij met onze komst en gaf ons als dank een medaillon. Wij zullen voor hen bidden, net zoals zij dat voor ons zullen doen. Na afloop van de Eucharistieviering kregen we ieder vier

appels om ons te sterken voor de reis. Het was geweldig mooi om zo ontvangen te mogen worden. Vanaf Lleida veranderde de snelweg steeds meer in een 'WJD snelweg': we zwaaiden enthousiast naar onze medepelgrims! Rond achten arriveerden we op onze slaaplocatie, een sporthal in Zuid Madrid.

De Wereldjongerendagen

De volgende dagen hadden een vast patroon qua dagindeling. 's Ochtends vertrokken we richting de basiliek in Madrid Centrum waar alle Nederlanders (1.400 jongeren) van de Nederlandse bisschoppen catechese kregen. Deze catecheses hadden betrekking op het thema van de Wereldjongerendagen, dat speciaal voor de Paus is uitgekozen: "Geworteld en Opgebouwd in Christus, Standvastig in Geloof". De betekenis van de catechese voor ons eigen leven, bespraken we in het deelgroepmoment.

Na de catechese was er in dezelfde catacombe van de basiliek een Nederlandse Eucharistieviering, waarin ook het WJD koor van ons Bisdom prachtige liederen zong. Daarna hadden we de middag vrij om zelf Madrid te verkennen en om van de WJD sfeer in de stad te genieten.

Avondprogramma

In de avond was er een officieel programma. De WJD werd op dinsdag (15 augustus) geopend met een prachtige openingsmis, voorgegaan door de aartsbisschop van Madrid. Op donderdagavond was het tijd voor toch wel één van de hoogtepunten van de WJD: de aankomst van de Paus! Deze uitbundigheid maakte op vrijdagavond plaats voor een diepe stilte toen de kruisweg in de stad werd vertoond. De WJD werd op zondagochtend traditioneel afgesloten na de avondwake op zaterdagavond op

Cuatro Vientos (een voormalig vliegveld in Madrid). Hier kwamen naar schatting twee miljoen jongeren samen. Het was prachtig om hier samen te zijn, zelfs de regen die verkoeling bracht, mocht ons niet deren!

WJD 2013

En nu is de WJD voorbij en dat is toch wel even wennen! Je bent zo gewend om samen met 600 mensen te ontbijten, met miljoenen jongeren door de stad te lopen, te dansen en te zingen. Gelukkig hoeven we niet lang meer te wachten, want de volgende WJD is al over twee jaar! Waar we dan heen gaan? Rio de Janeiro, Brazilië! Wilt u nog meer lezen over de reis? Dat kan! Surf naar >> www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd voor meer verslagen en prachtige foto's! <

Ingrid van der Horst

Woorden van Paus Benedictus tot de jongeren

Tijdens de Wereldjongerendagen spreekt paus Benedictus de jongeren tijdens onder andere de gebedswake en de slotviering toe. Bemoedigende, inspirerende woorden, waaruit hier een kleine bloemlezing. De volledige teksten zijn na te lezen op >> rkddocumenten.nl of op >> jongbisdomhaarlem.nl

"Lieve vrienden, geen tegenslag moge jullie verlammen. Hebt geen angst voor de wereld, noch voor de toekomst of je eigen zwakheid. De Heer heeft jullie het geschenk gegeven om op dit moment van de geschiedenis te mogen leven, zodat, dankzij jullie geloof, Zijn Naam verder door de wereld klinkt"

"Maak Christus, de Zoon van God, tot centrum van jullie leven. Maar laat me jullie wel eraan herinneren dat Jezus volgen in geloof betekent, dat je zijn weg gaat in gemeenschap met de Kerk. We kunnen Jezus niet op ons eentje navolgen."

"Vriendschap met Jezus betekent getuigen zijn van dat geloof, waar je ook bent, ook al betekent dat afwijzing of onverschilligheid. We kunnen niet Christus ontmoeten zonder Hem ook bekend te willen maken bij anderen. Houd Christus dus niet voor jezelf! Deel met anderen de vreugde van je geloof. De wereld heeft jullie getuigenis nodig, het heeft in ieder geval God nodig."

"Ja, beste vrienden, God houdt van ons. Dat is de grote waarheid in ons leven, dat al het andere zin geeft. Wij zijn geen uitkomst van toevaligheid of irrationaliteit, maar aan het begin van ons bestaan is er het grote liefdesplan van God."

"Wanneer jullie in de liefde van Christus, in het geloof geworteld blijven, zullen jullie ook temidden van de moeilijkheden en lijden de bron van de vreugde en geluk vinden. Het geloof is niet tegenstrijdig aan jullie hoogste idealen, integendeel. Het overstijgt het en maakt het volmaakt. Lieve jonge vrienden, richt je niet naar iets geringers dan de waarheid en de liefde, richt je op Christus."

"Beste jongeren, ik bid voor jullie met heel mijn hart"

De foto's zijn van Thomas Koopman en Inge van Schuffen.

Madrid: Wereldjongerendagen 15 - 21 augustus 2011 (WJD)

Na een congres in Noord-Italië ben ik nauwelijks 24 uur thuis of ik moet alweer weg. Nu naar Madrid. Ik zie er een beetje tegenop. Uit ervaring weet ik dat het een vermoeiende week kan worden. Bij de landing op Madrid Barajas Airport taxiën wij wel een half uur lang vóór wij bij de gate van bestemming zijn. Vrijwilligers van de WJD staan klaar om ons op te vangen en vervoer te regelen naar het hotel. Blijde mensen, die kosten noch moeite sparen. Bekenden staan in de aankomsthal. De goede sfeer werkt aanstekelijk op mij. De helpdesk wordt bemand door een vrijwilliger uit Portugal en een Spanjaard. Zij hebben zich vrijgemaakt om deelnemers wegwijs te maken in een bundel informatiemateriaal en de nodige accreditaties te regelen (officiële inschrijvingen en toestemmingen om te functioneren). De dag kon al niet meer stuk. 't Vuur slaat over en alle vermoeidheid is omgezet in nieuwe energie, ontleend aan de kracht van de inspiratie die uitgaat van elke WJD.

De WJD zijn een geniale inspiratie van onze vorige kerkleider, de zalige paus Johannes Paulus II (1978 - 2005). In het kort wil ik enkele hoogtepunten van die dagen karakteriseren. Allereerst een bezoek aan het Retiro-park, een groot stadspark in het centrum van Madrid, met kleine en grote tenten en stalletjes waar je informatie over de talrijke activiteiten gedurende die week kunt krijgen. Daarnaast een eindeloze rij locaties waar jongeren in een gesprek met een priester kiezen voor een "revision de vie", eindigend in het Sacrament van Boete en Verzoening, de Biecht. Bij de ingang staan WJD-vrijwilligers om de jongeren de weg te wijzen naar de plaats waar ze in hun eigen taal het sacrament kunnen ontvangen. Iets verderop een grote tent, waar op het front staat: "Venite adoremus". Binnen vol jongeren in stille aanbidding voor het uitgestelde Allerheiligste. Buiten is het park overgoten met de zwoele zon (ongeveer 45°). Binnen in de tent ontmoeten de jongeren Jezus, de morgenzon die over hen opgaat. De stilte spreekt luid van een diep geloof in de liefde van hen voor Jezus. Zien bidden doet aanbidden.

De stad Madrid

Ze telt ruim drie miljoen inwoners en in de metropool Madrid wonen meer dan zes miljoen mensen. Ineens komen er 1,5 miljoen jongeren bij. Madrid werd een gastvrij huis. Allemaal blijde mensen. Straten, pleinen, parken, terrasjes en eethuisjes vol met jongeren. Heel de wereld in één stad. Nergens zwerfvuil. Een stad in feest dank zij de uitstraling van een beleefd geloof. In de kerken waar wij kwamen stonden de deuren open voor onthaal. Overal banieren van de WJD, langs de wegen en in de metrostations. Je kon tijdens de WJD de hele stad gratis doorkruisen met een speciaal pasje, maar er moest ook gelopen worden om naar de grote evenementen te gaan. En dat was voor de jongeren in die hitte echt afzien. 't Drukte de vreugde niet. Je staat versteld van wat ze allemaal ondernemen, aankunnen en er voor over hebben.

De WJD heeft stad en land goed gedaan en was een sterk getuigenis dat gerespecteerde scheiding van kerk en staat juist een wederzijdse verrijking kan betekenen voor beide: voor zowel de kerk als de staat.

Een sporthal als slaaplocatie, een kerkcrypte voor de catechese. De jongeren van ons bisdom waren gelogeed met de jongeren van de bisdommen Rotterdam, Breda en Den Bosch in een immense sporthal, nogal aan de rand van de stad. Ruim 600 jongeren overnachtten hier. Ieder had een heel beperkte ruimte voor zijn slaapmatje, slaapzak en zijn bagage. Een groot contrast met wat ze gewoon zijn. Ook dit droeg bij aan de optimale sfeer onder elkaar. Op een morgen ben ik hen daar gaan groeten. Dat was geweldig. Twee ochtenden werd de catechese gegeven in de crypte van een parochiekerk van de paters capucijnen. De derde ochtend vond de catechese plaats in de kerk zelf. Ruim duizend jongeren opeengepakt. De catechese begon met een korte gebedspauze; uitleg van een van de beschermheiligen voor deze WJD. Aansluitend volgde 40 minuten catechese over het geloofsthema. Dit jaar: "Gebouwd op Christus, vaststaand in geloof." Een klinkend applaus aan het einde drukte de appreciatie uit voor de

inhoud en de wijze waarop de bisschoppen de catechese hadden gepresenteerd. Een uitwisseling van een uur in deelgroepen hielp om de catechese nog meer eigen te maken. Tot slot de Eucharistieviering met een preek die aansloot bij de gegeven catechese. Alles bij elkaar vier tot vijf uur aan één stuk in een oververhitte crypte. In zulke omstandigheden je geloof vieren dwingt groot respect af.

Avondwake - gebedswake

't Is intussen alweer de vooravond van de slotviering op zondagmorgen ter afsluiting van dit indrukwekkend geloofsfeest. Twee miljoen jongeren bijeen op een vliegbasis, samen met onze paus Benedictus XVI. Onderdeel van deze gebedswake was een half uur stille aanbidding van Jezus in 't H. Sacrament. Dit was een van de absolute hoogtepunten. Je kon letterlijk een speld horen vallen, terwijl er juist van tevoren een geweldige storm met onweer was losgebarsten over het terrein. Maar Jezus was niet in de storm, niet in het vuur, maar in de stilte. In de stilte raakte Hij ieder-

een aan, was Hij tastbaar aanwezig in die kathedraal zonder muren en zonder dak.

Vruchten

Die zijn niet te peilen. Niet te meten is wat deze WJD gedaan heeft in de harten van al die jongeren. Misschien wel veel meer dan wij durven vermoeden. Dit wordt bevestigd door een interview met een hulpbisschop van Sydney, waar drie jaar geleden de WJD plaatsvond. Hem werd de vraag gesteld: "Wat is nu de uitwerking?" Zijn antwoord: In heel veel parochies hebben deelnemers aan de WJD in Sydney nadien in hun thuisparochies jongerengroepen gevormd en zetten ze zich in voor de caritas." 't Geloof heeft haar ogen. Zichtbaar was de heilige Geest met zijn werken.

Heel dankbaar ben ik dat ik de gelegenheid gekregen heb om het vieren van ons geloof, dat is het hart van de WJD, te mogen meemaken. <

+ J.G.M. van Burgsteden s.s.s.
hulpbisschop van Haarlem-Amsterdam

Uit de kroniek en de agenda

- 30 augustus: de bisschop overlegt in Den Haag met de commissie-Deetman.
- 31 augustus: de bisschop overlegt met de Aartsbisschop in het bisschopshuis.
- 1 september: de bisschop heeft een ontmoeting met het Diocesane Beauraing-comité.
- 2 september: de bisschop houdt een lezing voor een gezelschap van het Vlaamse weekblad Tertio in Amsterdam.
- 5 september: de bisschop vergadert met de Diocesane Raad voor Economische Aangelegenheden (REA).
- 6 september: de bisschop en de hulpbisschop zijn in Utrecht voor de maandelijkse vergadering van de bisschoppenconferentie.
- 7/8/9 september: de bisschop is voor overleg in Rome.
- 13 september: de bisschop vergadert met de BCMO, de Bisschoppelijke Commissie voor Missie en Ontwikkeling.
- 14 september: ontmoeting met de oudkatholieke bisschop Schoon.
- 15 september: de bisschop neemt deel aan een ingelaste vergadering van de bisschoppenconferentie.
- 16 september: mgr. Punt is aanwezig bij de feestelijke afsluiting van de eerste fase van de restauratie der kathedraal.
- 18 september: de bisschop bezoekt Hilversum waar het einde van de restauratie van de Sint Vitus wordt gevierd. 's Middags is hij in Haarlem bij een barbecue van de leiding der Haarlemse Madridgangers.
- 21 september: de bisschop is in Utrecht voor overleg in de Permanente Raad van de bisschoppenconferentie.
- 22 september: de staf van het bisdom, met bisschop en hulpbisschop, vergadert met de dekens.
- 23/24 september: bisschop en hulpbisschop nemen deel aan het tweejaarlijkse uitje van de curie van Haarlem.
- 27 september: de bisschop vergadert met de staf van het Militair Ordinariaat.
- 29 september: de bisschop voert overleg met het bestuur van de Vereniging van Geestelijk Verzorgers in Zorginstellingen.

< 1. Alpha-cursus over het christelijk geloof

Deze cursus over kernvragen van het christelijke geloof staat open voor iedereen vanaf 18 jaar. De cursus vindt plaats in gezellige sfeer met een warme maaltijd aan het begin van de avond. Vervolgens wordt er een inleiding gegeven over een geloofsitem, zoals 'Wat is het christelijk geloof?', 'Wie is Jezus?', 'Bidden, waarom en hoe?' Daarna wordt er in deelgroepjes onder het genot van een kopje koffie of thee met elkaar gesproken over het geloofsonderwerp. Start van de cursus : dinsdagavond 4 oktober van 18.30 uur. Duur van cursus: tien avonden (van 18.30 u tot 21.00 u) en een deel van een weekend. Locatie: De Vleugel, zaal bij de Pastoor van Arskerk, Prinses Beatrixplein 6, Haarlem. Meer informatie? Telefoon 023 533 2195. >

< 2. Studiedag Kerk en Media

Ter gelegenheid van het 12½ -jarig bestaan van het Theologisch Instituut Sint Bonifatius, organiseert De Tiltenberg op zaterdag 15 oktober de studiedag Kerk en media. Verschillende sprekers, waaronder emeritus hoogleraar prof.dr.P.L. Koopman, perschef drs.Wim Peeters en prof.dr.A. Bodar zullen hun licht laten schijnen over de verschillende aspecten van de relatie tussen kerk en media. Wat is bijvoorbeeld een verstandig mediabeleid? Wat zijn do's en dont's als je wordt geïnterviewd? Moet je bang zijn voor de media? De dag wordt afgesloten met een paneldiscussie. Meer informatie via De Tiltenberg. Aanmelding vóór donderdag 6 oktober 2011 per email: >> mkarsten@tiltenberg.org of telefonisch: 0252-345345. Vrije bijdrage à contant op de dag zelf of via rekening nummer 83.06.40.762 t.n.v. Grootseminarie Bisdom Haarlem-Amsterdam. <

Onze Vader

Zeg niet **Vader**
als je geen kind kunt zijn.
Zeg niet **onze**
als je slechts aan jezelf denkt.
Zeg niet **hemel**
als je slechts naar aardse zaken verlangt.
Zeg niet **Uw naam worde geheiligd**
als je voortdurend je eigen eer zoekt.
Zeg niet **Uw rijk kome**
als je alleen maar hoopt er zelf beter van te worden.
Zeg niet **Uw wil geschiede**
als je geen tegenslag kunt verdragen.
Bid niet voor het **brood van vandaag**
als je niet voor de armen wilt opkomen.
Bid niet voor **vergeving van schulden**
als je in wrok leeft met familie of burens.
Bid niet voor een **leven zonder verzoeking**
als je voortdurend met het kwaad omgaat.
Bid niet voor een **leven zonder kwaad**
als je niet op zoek bent naar het goede.
Zeg niet **amen** en zo zij het
als je dit gebed niet ter harte neemt.

Gebed uit Tsjaad

Gebedsdag 27 oktober 2011

Spirit of Assisi

Op 27 oktober 2011 komen vertegenwoordigers van de grote religieuze tradities samen in de Mozes & Aaronkerk aan het Waterlooplein te Amsterdam. Zij herdenken op deze wijze de wereldgebedsdag voor de vrede die 25 jaar geleden gehouden werd in Assisi, samengeroepen door paus Johannes Paulus II. Vanuit verschillende religieuze plekken in Amsterdam (moskee, kerk, tempel en synagoge) waar om 19.00 uur het gebed om vrede zal beginnen, wordt aansluitend de tocht naar de Mozes & Aaronkerk ondernomen, waar om 20.15 uur een gezamenlijke bijeenkomst begint. Daar klinken teksten uit de verschillende tradities en wordt een 'Appèl voor vrede' ondertekend. Dit appèl zal door kinderen aan vertegenwoordigers uit de samenleving worden overhandigd.

Spirit of Assisi gaat niet alleen om de herinnering aan 25 jaar geleden; ook in onze tijd is in vrede samenleven niet vanzelfsprekend. Onze samenleving verkeert in een voortdurende spanning door de grote verscheidenheid

van mensen, culturen en religies, en door gevoelens van onzekerheid en angst, nog versterkt door dreigingen vanwege de economische crisis. Vandaar de uitnodiging van kerken, godsdiensten en religieuze bewegingen om op 27 oktober samen te komen en door alle verscheidenheid heen de diepere verbondenheid te vieren die gebaseerd is op het fundamentele verlangen naar vrede. Allen die dit verlangen naar vrede delen, zijn van harte uitgenodigd. <

Voor meer info: >> www.SpiritofAssisi.nl

Deelnemers

Aan de bijeenkomst nemen deel: bisschop Jozef Punt (namens de Rooms-katholieke kerk), imam Osman Paköz (Turkse Westermoskee), imam Echarouti (Marokkaanse moskee Weesperzijde), dominee Julia van Rijn (PKN), vader Arsenius El Baramousy (Koptisch-Orthodoxe kerk), rabbijn Menno ten Brink, Inder Mataw (Prasne, Vedische hindoeïstrooming), kamathanachariya Adi Ichsan (boeddhisten), pastor Ibrahim Abarshi (Redeemed Christian Church of God) en pastor Stanley Hofwijks (Maranatha Ministries).

Opnieuw Beginnen: Een cursus om de parochie te vitaliseren

Workshops hierover op twee catechetische impulsmiddagen

De cursus *Opnieuw Beginnen* is bedoeld voor kerkbetrokken mensen die hun geloof willen (her)ontdekken. Ze leren en ontdekken hoe ze hun eigen geloof opnieuw kunnen verwoorden en beleven. Rob Landré (voormalig catecheet bisdom Den Bosch) ondersteunt en traint al een aantal jaren pastorale krachten en vrijwilligers in het hele land, die deze cursus van zes avonden willen geven in hun parochieregio.

Rob, wat is het unieke van de cursus *Opnieuw Beginnen*?

“Het gaat vooral om hernieuwing of versterking van het persoonlijk geloven door het opdoen van geloofservaring en dus niet zozeer om het verwerven van kennis omtrent de geloofsleer. Daardoor kan een fundament ontstaan waarop een parochie zich kan ontwikkelen tot een levende geloofsgemeenschap.”

Voor welke doelgroep is de cursus met meest geschikt?

“Al degenen in de parochie die ooit wel eens iets van het katholieke geloof hebben meegekregen en minstens enigermate betrokken zijn bij de parochie, bijvoorbeeld gewone kerkgangers en ouders van communicantjes, maar ook leden van het kerkbestuur of een koor.”

Welke resultaten heb je gezien nadat parochieregio's deze cursus hebben gegeven?

“Verwacht geen gemakkelijk resultaat op korte termijn! Maar op plaatsen waar al een aantal jaren op een goede manier met de cursus wordt gewerkt, heb ik opzienbarende resultaten gezien. Mensen komen tot een bewust, persoonlijk geloof, waarmee ze de parochie helpen zich te ontwikkelen tot een levende geloofsgemeenschap. In een bepaalde parochie ontstond zo'n overvloed aan

vrijwilligers, dat een aantal van hen zijn diensten ook maar ging aanbieden aan andere parochies.”

Meer informatie

Bekijk >> www.opnieuwbeginnen.com voor meer informatie. Daarnaast zal Rob Landré op de **twee catechetische impulsmiddagen** - 21 september op de Tiltenberg in Vogelenzang en 7 oktober in het Julianaklooster in Heiloo – een workshop geven voor diegenen die meer willen weten over de cursus. Voor meer informatie, ook over de andere workshops op de impulsmiddagen, zie: >> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl onder 'Catechese' of mail naar >> mspruit@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Opnieuw Beginnen in Almere

Hans Bosma (catechetisch medewerker in de parochie van Almere) werkt al een paar jaar met *Opnieuw Beginnen*. Hij gebruikt de cursus in het catechumenaat: om mensen voor te bereiden die katholiek willen worden. De verhalen die gebruikt worden in de cursus, zijn ook de verhalen die rond Pasen worden verteld in de kerk en ze sluiten dus naadloos aan. Hoogtepunten van de cursus zijn volgens hem de verzoeningsviering en de beeldmeditaties. Hans voegt zelf aan de cursus een avond over de Bijbel en de sacramenten toe. “Omdat we de cursus in zes tot acht weken voor Pasen geven hebben we iedere week een avond en dat is een zeer intensieve periode,” aldus Hans Bosma. “De catechumenen zijn dan heel intensief met hun geloof bezig en ervaren dan nog sterker hoe God in hun leven aan het werk is. Iemand vertelde dat haar broer al een tijd vermist was. We hadden het op een avond over bidden gehad en ze vertelde dat ze de dagen erna gebeden had voor de terugkeer van haar broer. Na drie dagen stond hij voor de deur. En als mensen deze verhalen vertellen op de avonden zijn dat echt kippenvelmomenten. Ook prachtig om te zien is dat veel van deze mensen na *Opnieuw Beginnen* een actieve rol in de parochie gaan vervullen.”

Mirjam Spruit

Onze Vader

Het “Onze Vader”. Hoe vaak hebben we dat gebed al niet gebeden? Maar beseffen we wel hoe revolutionair het is om God aan te spreken als “Vader”? In geen enkele andere religie komt de vertrouwelijke band met God zo sterk naar voren als in het christendom. In en door Jezus, de Zoon van God, mogen wij leren wat het betekent om kinderen van God de Vader te zijn. Dit jaar zal in elk nummer van *Samen Kerk*, een regel uit het Onze Vader centraal staan. Komt u mee op weg om te ontdekken wat het betekent om kind van de Vader te zijn?

YOUCAT - Nieuwe officiële jongerencatechismus verschenen

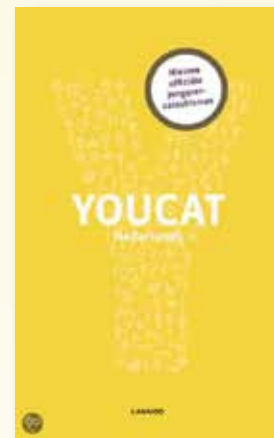
Uit het voorwoord door Paus Benedictus XVI: “Het voorliggende boek is spannend, omdat daarin ons eigen lot ter sprake komt en omdat het daarom ten diepste over onszelf gaat. Ik nodig jullie uit: bestudeer de catechismus!” De Nederlandse editie van de YOUCAT is sinds afgelopen mei beschikbaar.

Bij jongeren is veel behoefte om te weten waarover het katholieke geloof gaat. De Vlaamse theoloog Stijn van den Bossche zegt hierover: “Net als elke catechismus is de sterkte ook de zwakte: de beknoptheid laat geen ruimte voor nuancering. Een catechismus zegt nu eenmaal waar het op staat”. Het is daarom aan te raden, om naast individuele lezing, deze catechismus vooral in groepsverband te bespreken. Dan kunnen vragen beantwoord worden, ervaringen worden uitgewisseld en kan de band tussen de catechese en het concrete leven gelegd worden.

Daarnaast is deze jongerencatechismus vooral bedoeld als een instrument om het geloof te verdiepen en is dus minder geschikt als een eerste kennismaking met het geloof. Het boek presenteert de rijkdom van het geloof op een aantrekkelijke en begrijpelijke manier. Daarbij wordt gebruik gemaakt van leuke cartoons en kleurrijke foto's, die door jongeren zelf gekozen zijn. Bijzonder goed zijn ook de uitspraken in de kantlijn van het boek, met definities en citaten uit de bijbel en van kerkvaders, heiligen, filosofen en denkers van vroeger en nu. Dit heeft echt een meerwaarde. Kortom: de YOUCAT is een aanrader voor jongeren en al wie zich jong van hart weten. <

Mirjam Spruit

YOUCAT- Jongerencatechismus van de katholieke kerk, Tielt, Lannoo, 2011, € 19,95

Bonifatiuskerk in het groen.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Stuur ons gegevens. In De Rijp is men dit hele jaar druk bezig met het vieren van het 150-jarig bestaan van de St. Bonifatiuskerk.

Grachtje met oude Bavokerk van De Rijp.

Bavo en Bonifatius in De Rijp

Interieur Bonifatiuskerk naar het orgel gezien.

Het zusterdorp Graft is ouder. Het wordt al in 1125 in de Egmondse archieven vermeld en op 11 augustus 1368 komt de eerste pastoor. Van de oude kerk is alleen de vloer met grafzerken nog over. Toen de Graftenaren in het begin van de 15e eeuw een vissershaven stichtten aan de westoever van het Beemstermeer ontstond De Rijp (Ripe = oever). De Rijp is een dorp, maar ik noem het een prachtig stadje met een enorme rijkdom aan monumenten. Het begon met een waag en een kapel in 1467. Voor die tijd stond hier slechts een rood geveerd kruis waarbij men het avondgebed kon uitspreken. De haringvisserij en na 1654 de walvisvaart zorgden voor economische bloei. Er waren veel reders in De Rijp gevestigd. Er was geld, dus kwam er een enorme kerk, gewijd aan de H. Bavo.

St. Bavo in De Rijp

De oude Bavokerk werd in 1528 gebouwd en kreeg na de reformatie een koor en een transept naar ontwerp van de bekende Jan Adriaansz. Leeghwater. Het klassiek gotisch aandoende gebouw kreeg na de dorpsbrand van 1635 een nieuwe glas in loodbeglazing, een dooptuin, nieuwe herenbanken en een opgewekte gewelfbeschildering, die onprotestants aandoet. Bovendien werd er een westtoren, ook weer in gotische stijl, aan de kerk toegevoegd. Het is de moeite waard om die te beklimmen en zich te verbazen over het landschap om het dorp, dat niet op een gewoon landschap lijkt, maar meer op een lappendeken van sloten en slootjes die heel smalle strookjes land omvatten.

In 1572 gaan de kerken van Graft en De Rijp over in protestantse handen. Aan het Noordeinde wordt een katholiek schuilkerkje gebouwd. Het begin is moeilijk. In 1629 wordt de pastoor gearresteerd en veroordeeld. In 1644 wordt geklaagd over 'het stout voortvaren van de Pausgezinden in 't houden van hare conventiculen (bijeenkomsten) in Noord Scherwoude op Langedijck, alsook op het Noordeynde van Graft.' Rond 1700 komt er een gedoogsituatie. Wel moet er admissiegeld betaald worden. Dat wordt in 1784 afgeschaft. De bevolking van De Rijp is inmiddels flink gegroeid en de nieuwe schuilkerk (een schuurkerk) wordt in 1804 aan de noordzijde van de Rechtestraat ingericht. In 1858 wordt die door pastoor Preijer in bouwvallige staat aangetroffen en worden er

plannen gemaakt voor een 'echte' kerk. Dat wordt de nu 150-jarige katholieke St. Bonifatiuskerk.

De St. Bonifatiuskerk

Het is een eenbeukige kerk met driezijdig gesloten koor en een topgevel met door pleisterwerk versierde pinakels en een geveltoren (tje). Deze neogotische kerk (Cuypers zou hem quasi-neogotisch hebben genoemd!) verrees in 1860-63 naar het ontwerp van W.J.J. Offenbergh, een Amsterdams bouwmeester die samenwerkte met zijn schoonvader J. van Straaten. Het was voor die Amsterdammers heel wat om naar De Rijp te reizen: per stoomboot naar Purmerend en dan met paard en wagen naar de bestemming. De bouwmeester liet dan ook het dagelijkse werk over aan opzichter Musterd. De architect maakte wel zelf de aanbesteding en de eerste steenlegging mee. Hij logeerde dan in de herberg 'Het stadhuis van Amsterdam' en was later ook zo welwillend om aan te zitten bij het diner ter ere van de inwijding van de kerk in 1861. Later hebben wat schermutselingen over zijn honorarium de geschiedenis van de Bonifatiuskerk ontsierd. De architect werkte in het midden van de 19e eeuw en de hang naar het neoclassicisme was groot. Deze gotiserende voorgevel is daarom een heel bijzonder showobject met de al eerder genoemde pinakeltjes die het geheel allure geven. Het torenkruis priemt op 27 meter hoogte de Noord-Hollandse lucht in. Problemen met vocht heeft de kerk altijd gehad en onlangs nog stond de toren vervaarlijk scheef. Gelukkig wordt in De Rijp alles altijd keurig gerepareerd.

Het interieur

Het interieur wordt gedekt door een houten tongewelf. De inrichting van het priesterkoor (hoogaltaar en communiebanken) liet pastoor Preijer kort na de bouwtijd verzorgen door het atelier Cuypers uit Roermond. Ook de preekstoel

Het Bonifatiusraam.

komt uit dat atelier. In 1979 is helaas een van de beeldjes uit de rugzijde ontvreemd en nooit teruggebracht. De orgelbouwer Smits bouwde een instrument dat in 1866 in gebruik werd genomen. We lezen in de parochiekroniek dat deken Bekkers bij die gelegenheid een 'sierlijke rede' hield. Later (in 1910) werd in de oude kas een nieuw Pels-orgel geplaatst. In 1919 en 1920 werden in de altaaraanbouw kleurige ramen uit het atelier van Nicolas aangebracht voorstellende het Laatste Avondmaal (in het midden) en (aan de zijanten, vrijwel onzichtbaar) St. Bavo, de patroon van de oude Rijpse kerk en de patroon van de nieuwere: St. Bonifatius. Het schip had oorspronkelijk stalen vensterharnassen. In 1928 werden die vervangen door kleurige abstracte glas-inloodramen uit de ateliers van Asperslagh. Boven aan de dakspanten zijn twaalf engelenkopjes aangebracht. De voorste tien hebben in mystieke beschouwing de ogen dicht; de achterste twee loeren aandachtig naar beneden. Men zegt: om de mensen op de armenbankjes in de gaten te houden. Eleganter is het om ze te zien als een soort KASKI-dienst die het aantal kerkgangers registreert.

De toren

In de geveltoren hangt een echte Hemonyklok uit 1667 met als opschrift:

'temporis extremi tui memor' (denk aan je stervensuur). Oneerbiedig door de Duitsers in 1943 weggehaald, maar gelukkig later weer in Groningen teruggevonden. Zeker zo monumentaal als de kerk is de pastorie. Zoveel monumentaals in deze natte streek bij elkaar is om moeilijkheden vragen en er zijn nogal wat werkzaamheden verricht aan kerk en pastorie, orgel, toren enz.! Enkele jaren terug is het scheef zakken van de toren gestopt. Zo kon men met een gerust hart het 150-jarig jubileum vieren op zondag 19 juni 2011. Een tentoonstelling in het Houten Huis (het Rijpse museum), de uitgave van een Parochiekroniek en van een speciale Bonifatiuswijn verhoogden de feestvreugde. <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van 'De Kerkkroniek', historische feiten en beschouwingen rond de 150-jarige Sint Bonifatiuskerk te De Rijp uit juni 2011 van J.Th.M. en G.J. Pielage. Gegevens over de klok uit 'De monumenten van geschiedenis en kunst in Waterland en omgeving', blz. 126.

“Hem achterna”

De martelaren van Lübeck

Alle plekken hebben een geschiedenis. Sommige meer dan andere. Je leest erover voordat je bijvoorbeeld op vakantie gaat. Na verloop van tijd is de geschiedenis niet altijd direct meer terug te lezen. Door zorgvuldige restauraties en toegenomen welvaart zijn de zwartste dagen uit de geschiedenis – terecht- weggepoetst. Maar soms gaat er ineens en onverwachts een historisch luikje open. Om niet te vergeten! Marin Frederiks stuitte deze zomer in Lübeck op een bijzonder verhaal.

Eind juni waren we op vakantie aan de Oostzeekust in Noord Duitland. Afhankelijk van het weer wilden we daar wat rondfietsen en Hanzesteden bezoeken zoals Wismar en Rostock. Kijkend in een regionale krant bij de plaatselijk VVV lazen we bij toeval over de aanstaande zaligverklaring van drie priesters en een dominee(!) in Lübeck op 25 juni 2011. Straten zouden worden afgezet voor dit grote spektakel. Geen kaarten meer te verkrijgen.

Op 24 juni zijn we ter plekke polshoogte gaan nemen. Het was even zoeken. In Duitsland, maar zeker in de voormalige DDR, kun je niet lopend naar de grootste toren die je ziet en verwachten de katholieke kerk aan te treffen. Katholieken nemen in dit deel van Duitland nog maar een heel bescheiden plaats in. Aangekomen bij de parochiekerk in Lübeck was men druk bezig een podium in de openlucht te bouwen en de omgeving af te zetten. Grote afbeeldingen van ‘de martelaren van Lübeck’ hingen tegen de gevel van het parochiecentrum: Hermann Lange, Eduard Müller, Johannes Prassek en Karl Friedrich Stellbrink.

Het grootste uur van mijn leven

De kerk zelf werd met een bescheiden expositie ingericht. Foto’s van marcherende en toegejuichte soldaten maakten een beklemmende indruk. Schokkend waren de afbeeldingen van executies van vrouwen die met de rug naar een diepe kuil stonden. Daartussen wat spulletjes uit de oorlogstijd, zoals een oude radio en een stencilmachine. Aangevuld met de verhalen van de kapelaans en de evangelische pastor. Geïnspireerd door preken van bisschop Von Galen van Münster bleven zij tegen de heersende ideologie van Hitler-Duitsland in het geloof verkondigen en waren steeds blijven opkomen voor mensen die voor het regime niet telden. Zij veroordeelden de moord op gehandicapten en het barbaarse optreden in bezette gebieden. Zij klaagden het misdadige en onmenselijke karakter van het nazisme aan. Maart 1942 werden zij gevangen genomen.

Op een van die borden stonden passages uit de afscheidsbrieven die zij op de dag van de executie door onthoofding, 10 november 1943, geschreven hebben aan hun familie: “Zo met vol bewustzijn en rustig voorbereid te mogen sterven, is het mooiste van alles”. “Vandaag beleef ik het grootste uur van mijn leven. Alles waar ik naar heb verlangd en voor heb gewerkt leidde uiteindelijk naar dit ene doel...Voor mij wordt geloven zien, hoop tot bezit en ik zal voor altijd deelhebben aan Hem die liefde is”. Het zijn woorden die alleen te vatten zijn, als je je gedragen weet in het geloof. Het staat dichtbij het leven van Jezus zelf. De Paus heeft daar overigens in zijn tweede Jezusboek prachtig over geschreven. Hoe ook hier historische feiten en data met geloofsverkondiging samen gaan. Hoe Zijn lijden en de dood de weg vrij maken naar Eeuwig Leven. Dat perspectief dat Jezus heeft verkondigd en voorgeleefd, lezen we in de getuigenissen van deze martelaren terug.

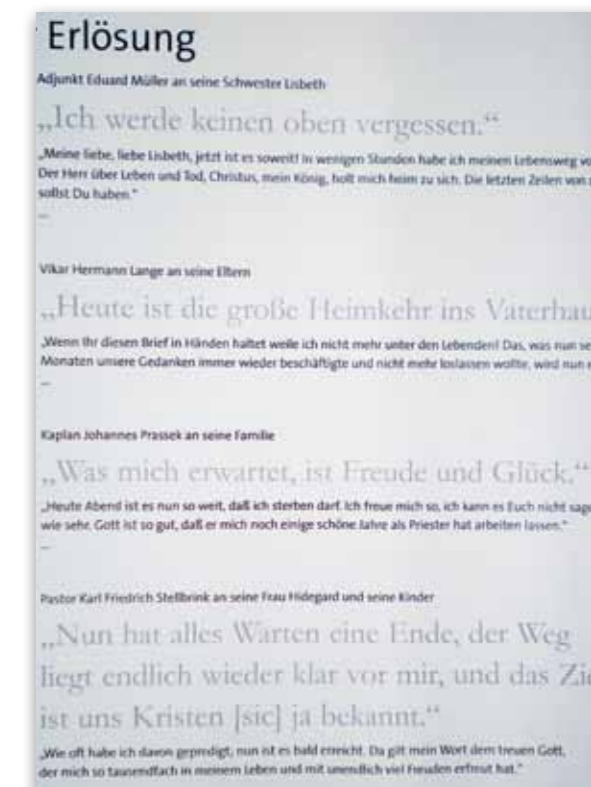
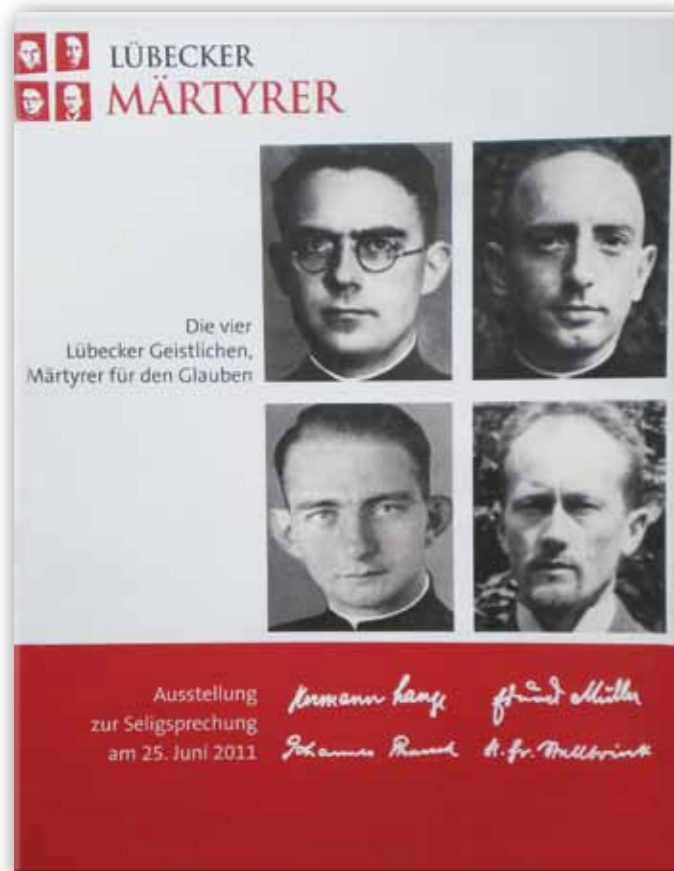
Door mijn hoofd zingt dat schitterende lied van Huub Oosterhuis: Soms breekt uw licht in mensen door onstuitbaar... Eindigend met de woorden: die moeten leven in de schaduw van de dood: Hem achterna. In de berijming worden die twee laatste woorden vier keer (!) gezongen en nog eens herhaald. In deze context om kippenvel van te krijgen. <

Martin Frederiks

*Soms breekt uw licht
in mensen door, onstuitbaar,
zoals een kind geboren wordt.
Gedenk de mens die wordt genoemd uw kind,
uw koninkrijk, uw licht.
Geen duisternis heeft hem ooit overmeesterd.
Gedenk ons die als hij geboren zijn, eens en voorgoed,
die uit zijn mond uw naam hebben gehoord,
die moeten leven in de schaduw van de dood
hem achterna.*

H. Oosterhuis.

door Berry Klaassens

In het spoor, het parochieblad van de Heilig Hart- Heilige Joseph parochie in Hilversum, maakt ons attent op de Snuffelmarkt 2011:

Op 16 en 17 september gaan wij met veel medewerk(st)ers proberen om heel veel geld op te halen voor de drie goede doelen. Wij zoeken vrijwilligers die ons in de week voorafgaande aan de Snuffelmarkt kunnen helpen met opbouwen en alles neerzetten. Ook zoeken wij vrijwilligers voor de twee dagen van de Snuffelmarkt, dus op de vrijdag en de zaterdag, mensen die de handen uit de mouwen willen steken om deze doelen te realiseren. Kunt u ons niet helpen, maar u wilt ons wel ondersteunen: wij zoeken nog prijzen voor het Rad van Avontuur. U zou bijvoorbeeld voor ons kunnen gaan bakken, lekkere taarten, cakes enz. die wij dan weer verloten. Wilt u dit doorgeven aan de familie Vos, telefoon 035 685 75 62. Heeft u spullen voor ons, bel dan de familie Westgeest, telefoon 035 683 01 60.

Op 25 september is het jaarlijkse Laurentiusfeest in de St.Laurentiusparochie in Weesp.

Tijdens dit feest zal er een inzameling gehouden worden voor de voedselbank.

Wilt u dit goede en (helaas) noodzakelijke doel steunen? Neem dan contact op met de Laurentiusparochie, telefoon 0294-412530.

De R.-K. Parochiegemeenschap van Schoten doet de volgende oproep. "Binnen Schoterhof houden wij iedere zondag een oecumenische kerkdienst om 19.00 uur. Per zondag zijn er twee vrijwilligers aanwezig om de zaal in te richten, mensen van hun appartement te halen en terug te brengen en na afloop van de dienst koffie te schenken en op te ruimen. Wegens ziekte moeten wij van een paar vrijwilligers helaas afscheid nemen. Dit betekent dat we nu ernstig 'handen en voeten' te kort komen. Wie wil ons team versterken? Het kost u aan tijd een zondag in de maand van 18.00 uur tot ongeveer 21.00 uur. Voelt u er voor om u aan te melden? Bel dan met pastor Lidy Schutten, telefoon 023 5128200, werkdagen: dinsdag, woensdag, donderdag.

Tussen Oost en West, het parochieblad van de parochies van IJmuiden doet wel een heel bijzondere oproep. Het is zomer, de zon schijnt en de hectiek in de parochies ligt even stil. Tijd om pas op de plaats te maken. En het juiste moment om over het kerstkoor te praten, vindt u niet? Het regioproject kerstkoor JOY gaat op de derde zondag van september van start om twee uur in de parochiezaal van de Engelmunduskerk te Driehuis. Misschien heeft u de afgelopen jaren een kerstconcert meegemaakt en heeft u gedacht daar ook aan mee te willen doen, meldt u dan aan bij >> Kerstkoorjoy@hotmail.com. Beschikt u over een goede zangstem en bent u in staat in korte tijd veel zangpartijen in te studeren (vrnl. thuis m.b.v. oefen-cd) dan bent u van harte welkom. Het grote kerstconcert wordt gehouden op zaterdagmiddag 17 december in de Engelmunduskerk te Driehuis. Misschien tot JOY?

In Heet van de naald, het parochieblad van Santpoort & Velsbroek, de volgende mededeling. In september gaan we van start met een nieuw werkjaar, waarin we enkele nieuwe activiteiten willen beginnen. Een daarvan is het nostalgisch café. Elke derde donderdagmiddag van de maand bent u van harte uitgenodigd in de benedenzaal van het Parochiecentrum van 13.30 tot 16.00 uur. We gaan dan eerst naar een aflevering van 'Dagboek van een herdershond' kijken en daarna is er een gezellig samenzijn.

De website van de H. Augustinsparochie in Amsterdam-Noord maakt ons opmerkzaam op het Herfstconcert op zondag 6 november in de Stefanuskerk om 15.00 uur. Vrouwenkoor het Breedkoor (uit Amsterdam Noord) en de Gregoriaanse Cantorij Vijfhuizen verzorgen samen een bijzonder optreden. Het Breedkoor zingt liederen van Elgar en Distler. De Gregoriaanse Cantorij Vijfhuizen zingt Gregoriaanse gezangen als Introitus: Jubilate Deo, Alleluia: Caro mea, Antifoon: Rorate Coeli (met orgelbegeleiding) en nog vele andere gezangen. Prijs voor dit concert € 10,00 (kinderen t/m 12 jaar gratis). Kaartverkoop in de kerk om 14.30 uur. Reserveren (onze voorkeur) kan Petra van der Heijden: >> hpam@xs4all.nl onder vermelding van herfstconcert 6 november. Uw kaarten liggen dan klaar. Voor informatie kunt u bellen naar Annemiek Maas: 020 6369504.

De website van De Krijtberg in Amsterdam meldt ons de volgende expositie. In september en oktober 2011 in de Ignatiusgalerie; 'In de ziel geprent', jezuïetische kunst- en devotiegrafiek uit de 17e en 18e eeuw. Vanaf 1580 werden er, als opvolgers van de middeleeuwse Miniaturen, in grote oplagen vrome afbeeldingen uitgegeven. Devotieprenten, gedrukt op papier of perkament, werden over West-Europa en ver daar buiten verspreid. Antwerpen was een van de centra van massaproductie, met name door de aanwezigheid van reguliere geestelijken, die wereldwijd missioneerden. Jezuïeten hadden daar een groot aandeel in. Van Rembrandt is bekend dat hij het volledige prentwerk van Lucas van Leyden bezat. In museum 'het Rembrandthuis' is t/m 18 september een tentoonstelling te bezichtigen met een overzicht van de Amsterdamse prentproductie uit de zeventiende eeuw. Het Ignatiushuis breidt het beeld uit naar prentwerk uit heel Europa: in de galerie van het Ignatiushuis kunt u in de maanden september en oktober een expositie van door jezuïeten geproduceerd en uitgegeven 17de en 18de eeuwse kunst- en devotiegrafiek bezichtigen. Toegang vrij, u bent van harte welkom!

Het Bavo Journaal, het parochieblad van de Kathedrale Parochie van St. Bavo in Haarlem doet een oproep voor de Schoenendozenactie! De zomervakantie is in volle gang en we beginnen weer te denken aan onze jaarlijkse bijdrage van schoenendozen voor kinderen in Nood. Wij moedigen u vast aan om schoenendozen te verzamelen en deze te versieren, zodat deze klaarstaan als u bij het boodschappen doen leuke dingen tegenkomt. U kunt dan denken aan: school- en toiletspullen, knuffel, spelletjes etc. ook zonder doos zijn deze dingen welkom als u zelf geen doos kunt vullen(u kunt deze dan leggen in de grijze kist in de gezinskapel). Wij herinneren u er graag aan dat er voor elke doos € 5,- nodig is om deze bij een kind te brengen. Voor verdere informatie

verwijzen wij u naar de website >> www.actie4kids.org. Voor vragen: >> caroline.vanhaas@gmail.com.

De St. Vitus Parochie in Naarden vraagt oude foto's en kaarten van de kerk. Het huidige kerkgebouw bestaat dit jaar precies een eeuw! Eind november staat de parochie hierbij stil met een aantal activiteiten. Er komt onder andere een boekje uit waarin de geschiedenis van de kerk en het interieur beschreven worden. De schrijver, Pieter Korver, is op zoek naar oude foto's en prentbriefkaarten die een plaatsje verdienen in deze uitgave. Heeft u wellicht nog materiaal liggen? U kunt contact opnemen met hem: telefonisch op 035 6945242 of per e-mail, >> peterkorver@hetnet.nl.

De parochie van De Goede Herder in Amsterdam-Buitenveldert bestaat dit jaar 50 jaar. Men wil dit graag met zo veel mogelijk mensen vieren. Daarom is er voor de feestweek van 11 tot 18 september een uitgebreid en divers programma gemaakt. Voor de precieze invulling van dit festijn verwijzen wij u naar de website van de parochie >> www.goedeherderamsterdam.nl of telefonisch op telefoonnummer (020) 642 08 43

Kerkklank, het Parochieblad van Hoorn vraagt aandacht voor O.L.V. van Hoorn. In Hoorn hebben wij al een aantal keren een Maria ommeegang georganiseerd. Dit jaar gaan wij deze processie voor de vijfde maal lopen. Een lustrum! De bisschop van Haarlem zal meelopen en ook het St. Servatiusgilde uit Lieshout zal de tocht vergezellen. De ommeegang wordt georganiseerd op zaterdag 1 oktober, vanaf 13.00 uur ben u welkom in de Noorderkerk, we verrekken rond 13.30 uur via

Kleine Noord, Grote Noord, richting haven en zijn rond 15.00 uur in de Koepelkerk. Tijdens de ommeegang zal het beeld van Maria van Hoorn megedragen worden. Overigens zal het hele weekend van 1 en 2 oktober in het teken staan van Maria van Hoorn.

Als een vader voor zijn kind...

“Ik niet!” Zij keek mij doordringend aan toen zij deze twee woorden sprak. Het gebeurde alweer een aantal jaren geleden. Ik gaf een avond over de bijbel. De aansprektitels van God kwamen ter sprake zoals Heilige, Eeuwige, Barmhartige Onnoembare en Drie-ene. Natuurlijk ook Vader, de naam die Jezus heel vertrouwelijk gebruikt wanneer hij tot of over God spreekt. We spraken ook over de moeite die een aantal feministen hebben met die aansprektitel. Ik vertelde vervolgens waarom ik er zelf geen enkele moeite mee had, want zo zei ik: “Ik heb een hele goede en lieve vader gehad!” De vrouw vooraan reageerde toen met de woorden: “Ik niet!” Het was alsof ik een klap kreeg. Haar reactie sprak boekdelen. Wat had zich allemaal niet afgespeeld in de relatie van deze vrouw met haar vader? Waren er verschrikkelijke dingen gebeurd? Ik vergeet dat moment nooit meer. Ik heb er veel van geleerd.

Mijn begrip voor mensen, die moeite hebben met de term ‘Vader’ als aansprektitel voor God nam toe, toen ik hoorde dat in een instituut voor moeilijk opvoedbare jongens in de sacristie een bordje hing met de woorden: “Beste pastor! Noem in uw gebeden God geen vader. Al onze jongens hebben een slechte relatie met hun vader”.

Oude man met een baard

Op internet las ik onlangs dat een vrijzinnige kerk in de Verenigde Staten in haar kerkorde de omschrijving van God als Vader heeft geschrapt en vervangen door de Drie-Enige. De kerk wil op deze manier het spreken over God sekseneutraal maken. Ik vroeg me af of dat nodig is. Natuurlijk weten we dat het voortdurend en dikwijls uitsluitend over God spreken als “Vader” er toe geleid heeft dat mensen het bekende godsbeeld hebben gekregen van een oude man met een baard en een tiara op zijn hoofd. Zeg maar: een mengeling van Sinterklaas en de paus. Om nog maar te zwijgen over hoe een slechte relatie met je vader het beeld van God als Vader negatief kan beïnvloeden.

Als Jezus over God spreekt, noemt hij Hem dikwijls “mijn vader”. Beter nog: hij gebruikte het woordje “abba”, dat wil zeggen: vadersje of pappa. Deze naam voor JHWH, de God van Israël, was zeker niet ongebruikelijk in het Jodendom, maar hoorde toch vooral tot de wat meer persoonlijke en vertrouwelijke omgang van een mens met JHWH. Natuurlijk weten we dat God geen vader is in biologische zin, maar voor ons is als een goede vader. Tegelijkertijd ontdekken we dat God in de bijbel ook vrouwelijke en moederlijke eigenschappen heeft. Denk maar aan Jesaja 66,13: “Zoals een moeder haar kind troost, zo zal Ik JHWH u troosten!” Je mag God dus bijbels – theologisch gezien ook “moeder” noemen, omdat Hij/Zij voor ons ook is als een lieve moeder. De Amerikaanse kerk denkt vermoedelijk met haar keuze voor de “Drie-Enige” als godsnaam een al te vaderlijk en mannelijk godsbeeld te kunnen bestrijden. Dat is nodig, maar gooien ze het kind niet met het badwater weg?

Relatie

Waarom is God als “Vader” mij zo lief? Omdat Jezus Hem zo noemde? Natuurlijk. Maar er is meer. Wanneer je God “goede Vader” of “lieve Moeder” noemt, denk je vanuit een relatie met onze God. Net zoals wij een relatie hebben of hadden met onze eigen vader en moeder. De term Drie-Enige God is prachtig, maar minder persoonlijk dan Vader of Moeder.

Typerend voor de God die in de bijbel tot ons komt, is de relatie die Hij met zijn mensen is aangegaan. God is niet hoog en ver bij ons vandaan, maar betrokken op het wel en wee van mensen. Je ontdekt dat bijvoorbeeld in het boek Exodus hoofdstuk 2 en 3. Daar lees je hoe de hoog verheven God het gejammer van de joodse slaven op aarde hoort. Hij luistert naar hun klachten en is met hen begaan. Laat Hij het daarbij? Geen sprake van. God daalt af en openbaart zich aan Mozes in de woestijn. Hij roept hem op om zijn volk te bevrijden en voor te gaan naar het beloofde land. God maakt ook zijn naam bekend. Hij wil genoemd worden: Ik zal er zijn voor jullie!

Onze God, de Vader van Jezus, is dus een God die met mensen een relatie wil aangaan. Zeg maar: een verbond wil sluiten en zo’n verbond kent altijd twee partijen. Niet voor niets bestaat onze bijbel uit het Oude en Nieuwe Testament, wat niks met een notaris te maken heeft, maar “oud en nieuw verbond” betekent. In die relatie met onze God, dat verbond met Hem, herken-

nen wij ook de relatie met de mensen met wie wij leven. Bidden wij niet daarom dikwijls “Onze Vader”, waarbij het woordje “onze” ons verbindt met elkaar? Oftewel: als God “onze vader” is, dan zijn wij broers en zussen van elkaar en zullen wij elkaar, net als God doet, nooit laten vallen. Dat alles lees je in de bijbel waar God tot ons komt als een goede vader en een lieve moeder. Hebben ze dat bij het vrijzinnig kerkgenootschap in Amerika niet door?

Dus vasthouden aan de aansprektitel “vader” voor God? In Jeruzalem kwam ik er achter waarom we dat moeten blijven doen, ondanks de begrijpelijke moeite die sommigen er mee hebben. Ik reisde per bus door de stad. Een vader en een klein jongetje stapten in. Terwijl zij naar een zitplaats zochten, trok de bus snel op en het jongetje viel op zijn gezicht. Hij schreeuwde het uit en riep: “Abba! abba!” Zijn vader beurde hem op en begon hem te troosten. Toen werd mij zonneklaar waarom God voor ons – Jezus achterna – als een goede vader is. God heeft ons geschapen als zelfstandige en verantwoordelijke mensen, die hun eigen keuzes kunnen maken, hun eigen weg mogen gaan. Wanneer het echter mis loopt en wij onderuit gaan dan is Hij er voor ons. Hij troost ons als de vader in de bus, beurt ons op en geeft ons een nieuwe kans. Hij schept voor ons nieuw leven. Bovenal voor al die mensen die geen goede en lieve vader hebben gehad. <

Ko Schuurmans

Het bisdom Haarlem-Amsterdam is rijk aan migranten. Deze migranten geven kleur en dynamiek aan de katholieke kerk in zijn huidige vorm. Het missiesecretariaat wil in een serie interviews enkele van deze migrantengemeenschappen aan u voorstellen.

Deze maand: de Spaanstalige parochie San Nicolas.

Wat: Spaanstalige parochie San Nicolas, Amsterdam
Waar: Nicolaaskerk, nabij Amsterdam Centraal Station
Wie: Spanjaarden en Latijns-Amerikaanse migranten
Sinds: Spaanstalige vieringen sinds de jaren 60, parochie San Nicolas sinds 1990
Hoeveel: een kerngroep van 2000 parochianen en vele tijdelijke kerkgangers en mensen die via ziekenhuizen, gevangenissen etc. een beroep doen op de parochie.

In Casa Migrante, het huis van Spaanstalige migranten in de Spaarndammerstraat in Amsterdam, wordt een Peruaans gerecht met kip en veel knoflook geserveerd. Aan tafel een Boliviaan, een Argentijn, een Chileen, een Spanjaard, een missiesecretaris en Toos Beentjes. In rap tempo wisselt ze Spaanse zinnen met Nederlandse af. Als er een plek is om Spaans te leren is het hier wel, of Nederlands. Het is maar net vanuit welke hoek je het bekijkt.

Toos Beentjes is een belangrijke spil van de Spaanstalige gemeenschap in Amsterdam. In een baan bij de kinderbescherming kwam zij erachter dat ze wilde werken vanuit haar geloof. Langzamerhand leerde ze dat ze ook ging geloven vanuit haar werk. Hoewel ze de droom had om naar Afrika te gaan, werd ze door de orde van Mill Hill naar Santiago de Chile uitgezonden. Op het Zuid-Amerikaanse continent leefde ze negen jaar in de volkswijken, zette basisgemeenschappen op, werd er deel van. "Tegen de achtergrond van de onderdrukking van Pinochet gaf ik onder andere "educación popular", geloofsonderwijs aan volwassenen. De mensen hadden niet veel kennis van de Bijbel, maar wisten de verhalen feilloos te reflecteren aan het, vaak harde, leven van alledag." Terug in Nederland deed Toos tijdens een stage voor haar theologieopleiding de

deur open van Casa Migrante, opgericht door 'padre' Theo Beusink. Deze deur wordt plat gelopen door migranten uit Spanje en Latijns-Amerika. Ze vinden gehoor bij elkaar, maar ook praktische hulp. Ruim 40 vrijwilligers zetten zich in door het geven van taallessen, uitleg te geven over de Nederlandse wet- en regelgeving, contacten te leggen met instanties wanneer mensen in de problemen raken, op te treden als tolk en mensen wegwijs te maken in de Nederlandse samenleving.

"Het mooiste aan het werk met de migranten vind ik dat alle facetten van het leven zich hier afspelen. Er is een grote diversiteit aan mensen en vraagstukken. Hoop en wanhoop wisselen zich af, verdriet en geluk, geboorte en dood. Het zijn de scharniermomenten in het leven die nauw verbonden zijn met het geloof," aldus Toos. Casa Migrante en de Spaanstalige parochie San Nicolas,

welkom in de Nicolaaskerk vlakbij Amsterdam Centraal Station, zijn twee zijden van dezelfde medaille. Praktische vragen horen bij geloofsvragen, en andersom weet Toos: "Tijdens mijn opleiding bij Mill Hill hoorde ik het lied 'Do not worry about what to say', 'Maak

je geen zorgen over wat je moet zeggen (Lc 12)'. Het is een grondtoon geworden in mijn leven. Als jij je met al je talenten inzet, mag je erop vertrouwen dat God de rest doet. Het is een creatieve hoop. Ik ben van plan over drie jaar de deur van Casa Migrante weer achter me te sluiten en op reis te gaan. Daarom ben ik alvast begonnen met het opleiden van vrijwilligers. Ik hoop dat zij het ook ervaren: "Do not worry about what to say", maar een woordje Spaans is wel heel welkom!" <

Interview: Evert Veldman, missiesecretaris bisdom Haarlem - Amsterdam

Adventsactie

Net als vorig jaar kunt u individueel en als parochie binnen de Bisschoppelijke Adventsactie kiezen voor een voorbeeldproject. Dit jaar is er tevens de mogelijkheid om in te zetten op duurzaamheid via de verkoop van jute (>> www.purejute.nl) en om door middel van cadeaubonnen een bijdrage aan een project weg te schenken. Meer hierover leest u in de nieuwe Adventsactiekraant en op >> www.adventsactie.org.

Missio Wereldmissiemaand 2011: Vietnam

Wereldmissiemaand (oktober) staat dit jaar in het teken van Vietnam. Met zes miljoen katholieken vormt Vietnam de op één na grootste katholieke gemeenschap in Zuid-Oost Azië. Op een bevolking van 86 miljoen is dat overigens nog wel bescheiden te noemen. Gelovigen hebben het moeilijk in Vietnam, of ze nu boeddhist of christen zijn. Het communistische land kent weliswaar officieel vrijheid van godsdienst, maar de regering houdt religieuze uitingen scherp in de gaten.

Groeiende kerk

De katholieke kerk in Vietnam lijkt een inhaalslag te maken na de oorlogsjaren en de jaren van daadwerkelijke onderdrukking. Ze groeit en is volop in ontwikkeling. Het kerkbezoek is hoog en er worden nieuwe kerken gebouwd. Er zijn veel roeping en het priesterchap en het religieuze leven. Veel parochievrijwilligers zijn als catechist actief. Ook op sociaal-maatschappelijk gebied zijn religieuzen en priesters actief. Zo werken ze onder de minderheden

in de bergen. Opvang van aidswezen behoort ook tot hun taken.

Vietnam heeft onze steun nodig

Hoewel het Vietnam in economisch opzicht beter gaat, is de kloof tussen arm en rijk alleen maar toegenomen. In het noorden van het land en in de berggebieden heerst nog veel armoede. Vietnam is nog steeds een van de armste landen van Azië. <

Steun de katholieke geloofsgemeenschap in Vietnam en geef aan de collecte op Missiezondag 23 oktober of stort uw bijdrage op giro 1566 tnv Missio Wereldmissiemaand te Den Haag. Voor meer informatie: >> www.missio.nl

**MISSIO
WERELD
MISSIE
MAAND**

**GIRO 1566
DEN HAAG**

Wereldjongerendagen maken het Evangelie relevant voor jongeren

De Wereldjongerendagen in Madrid waren voor mij en mijn gezin een unieke ervaring. Nadat we onze twee dochters hadden afgeleverd bij de Nederlandse groep, was voor hen het afzien begonnen: in een gymzaal als het 40 graden is, met weinig sanitair, niet iets waar jongeren tegenwoordig erg happig op zijn. Maar het wonderlijke van zo'n bijeenkomst is dat dergelijke zaken steeds minder belangrijk worden. Waar schuilt het succes van zo'n ontmoeting dan in? Als je de jongeren zelf hoort: de fantastische ervaring dat je met je geloof niet alleen staat, zoals vaak in Nederland; dat je medegelovigen geen mensen met grijze haren of 'nerds' zijn, maar enthousiaste moderne jongeren; dat zoveel culturen en gezichten allemaal begeistert zijn door de roepstem van God. Mooiste is als dat onderscheid tussen 'nerd' en 'cool' zelf wegvalt als niet langer relevant!

Hoera voor Venezuela!

Natuurlijk bleven wij als ouders op gepaste afstand van onze dochters en gingen we Madrid bekijken. Overall zag je groepen jongeren met vlaggen zwaaien en liederen zingen. Je kon het er soms benauwd van krijgen als er meer dan duizenden jongeren in de snikhete zon staan wachten voor het beroemde Prado-museum; gaat dat wel goed met zulke grote menigten? Dat is feitelijk ook al een wonder: dat deze bijeenkomst zoveel harmonie en vrede uitstraalt. Wat gebeurt er zoal? Een groep uit Venezuela met vlag ontmoet een groep uit Polen. Chauvinisme speelt mee, ieder toont zijn vlag en de kleuren van het land, maar toch op een bijzondere manier. De Polen brullen niet dat hun land het beste is, maar vragen waar de anderen vandaan komen. "Venezuela? Een hoera voor Venezuela"! De jongeren tonen zo hun waardering voor land, geloof en cultuur van de andere jongeren.

Het christen-zijn overstijgt ras, taal en volk. Is het vergezocht om te denken dat zoiets wezenlijk kan bijdragen tot vrede en begrip? Een aanzet ertoe is het in elk geval wel. De ontmoeting tussen jongeren van verschillende landen zou nog meer georganiseerd kunnen worden door gezamenlijke viering en catechese; nu bleef het bij toevallige ontmoetingen. Iets voor de volgende keer! De aartsbisschop van Australië, geïnterviewd door de onvermoeibare en onverwoestbaar positieve priester Roderick Vonhögen, gaf aan dat de doorwerking van zulke ontmoetingen vooral een taak is van de landen zelf. In elk geval was in Australië het kerkelijk leven voor

jongeren na 'Sidney' geweldig opgebloeid, met honderden groepen waar er daarvoor slechts enkele waren. De gebedsdiensten en catechese-bijeenkomsten in alle kerken van Madrid gaven er een voorproefje van.

Tegendemonstratie

Natuurlijk was er ook de tegendemonstratie. Het is leuk als je zelf ter plekke bent, want dan kun je - anders dan het Nederlandse journaal - eens zien hoe de vork werkelijk in de steel zit. De initiatiefnemer van de demonstratie zei dat het absoluut niet ging om anti-katholicisme, maar om de scheiding tussen kerk en staat: Madrid mocht niet zoveel geld uitgeven voor de komst van een kerkleider. Diezelfde avond zag ik een demonstratiebord: Vaticaan, spiritual Guantanamo, dus 'geestelijke gevangenis'. Niet anti-katholiek? En hoe zo 'gevangenis': wie van die miljoen jongeren was gedwongen naar Madrid gekomen?

Dan was er het economisch argument: te duur. Ik hoorde het bedrag van 50 miljoen euro noemen. Ik zag restauranthouders en winkeliers helemaal niet klagen, maar handenwrijvend bezig: een snelle rekensom leerde me dat deze dagen zeker 200 miljoen aan omzet betekenen! Kortom: ieder heeft het recht te demonstreren, maar azijnrinkerij is het wel. De meeste kosten werden gemaakt toen de tegendemonstranten met de politie slaags raakten! Het geheim van de jongerendagen die door paus Johannes Paulus II zonder meer visionair zijn begonnen, ligt denk ik hierin: de jongeren zijn door de moderne maatschappij allang als consumenten ontdekt en met succes. Maar het idealisme van jongeren, de hartelijke inzet voor de naaste, hun edelmoedigheid, vrede stichten waar verhoudingen volkomen zijn vastgelopen, dat is wat kerk en samenleving werkelijk nodig hebben. Om daarop een beroep te durven doen, om het evangelie zo voor jongeren relevant te maken, dat is visionair, daarin horen we de roepstem van God doorklinken. Dat meer dan een miljoen jongeren een hele nacht onder extreme weersomstandigheden, van 40 graden tot onweer, zingen en vieren is daar een bewijs van. De wereld heeft deze jongeren nodig! <

Marcel Poorthuis

Muziekinstituut bereikt pensioenleeftijd

Dit jaar is het 65 jaar geleden dat het Muziekinstituut van de Kathedrale Basiliek Sint Bavo is opgericht en 60 jaar geleden dat de inmiddels beroemde Koorschool daadwerkelijk van start is gegaan. Maar met pensioen gaan is voor dit Instituut geen optie. Sterker nog: de Koorschool en de koren bloeien als nooit tevoren en dat zal dit najaar op enkele belangrijke momenten extra worden onderstreept.

In 1946 werd de eerste stap naar een Koorschool gezet door het in leven roepen van de 'Stichting Muziekinstituut van de Kathedraal St. Bavo te Haarlem', met het doel het bevorderen van de kennis en de praktijk van de kerkmuziek in de Kathedraal. In 1951 zag kapelaan Dr. Kat van de Bavo zijn ideaal verwezenlijkt: een eigen basisschool aan het Wilhelminapark in Haarlem voor koorjongens van de Kathedraal met dagelijks, naast het reguliere onderwijs, muziekonderwijs in stemvorming, muziektheorie en repertoirestudie. In die jaren groeide het koor, aangevuld met een mannenkoor, uit tot een bekend fenomeen en stonden de jongens van het koor jarenlang bekend als 'de Katjes'.

Door de vernieuwing van de liturgie, ingezet tijdens het Tweede Vaticaans Concilie, moest het koor een nieuwe uitdaging aan. De in 1963 benoemde priester Jan Valkestijn wist echter met zijn vernieuwende composities, vooral op het gebied van goede Nederlandstalige liturgische muziek, het koor voor de toekomst veilig te stellen. Het Kathedrale Koor werd in heel Nederland én daarbuiten een begrip. Zo zijn er concertreizen gemaakt naar Engeland, Rome, Japan en Moskou en er is veel samengewerkt met het Concertgebouworkest en de Nederlandse Bachvereniging.

In 1973 zijn Koorschool en Muziekinstituut verhuisd naar de Westergracht in Haarlem, dicht bij de Kathedraal. In 2002 werd de Koorschool ingrijpend verbouwd en in 1973 werd Mgr. Valkestijn opgevolgd door zijn toenmalige assistent Fons Ziekman, die tot op de dag van vandaag de inmiddels rijk gevormde traditie van het koor heeft voortgezet en verder uitgebouwd. In 2010 werd tevens mevr. Sanne Nieuwenhuijsen als dirigent aan het Muziekinstituut toegevoegd.

Jongens en meisjes

Sinds 1992 kunnen ook meisjes naar de Koorschool en daardoor beschikt het Muziekinstituut nu over verschillende deelen die zelfstandig ingezet kunnen worden voor vieringen en concerten. Uit het Kathedrale koor zijn inmiddels voortgekomen: het Mannenkoor, het Jongenskoor, de Meisjescantorij, de Bavocantorij en de Capella Puellarum.

Financieel

Naast subsidies van de overheid, het bisdom en de kathedrale parochie, moet het Muziekinstituut voorzien in eigen financiën en leeft zij voor het grootste deel van giften. De Stichting Vrienden van de St. Bavokoren wil daarom oproepen vriend te worden, zodat we deze unieke koren in stand kunnen houden. <

Programma

Voor het najaar van 2011 staat nog een aantal hoogtepunten op het programma. Hieronder vindt u een kort overzicht. Op zondag 25 september verzorgt het Kathedrale Koor de televisiemis vanuit de Kathedraal die om 10.30 uur op Nederland 2 wordt uitgezonden. Het koor zingt dan o.a. de bekende mis 'L' homme désarmé van Jan Mul. Zondag 2 oktober om 10.30 uur Jubileumhoogmis in de Kathedraal van Haarlem. Dan klinkt de Messe Solenne van L. Vierne, met medewerking van het Promenadeorkest.

Op zondag 13 november is het Jubileumconcert in het concertgebouw (de Philharmonie) in Haarlem. Op het programma staat een uitvoering van Nicolas Cantate van B. Britten, met medewerking van de Koorschool Utrecht en het Promenadeorkest.

Op 20 november is er opnieuw een televisiemis vanuit de Kathedraal, waar o.a. de Missa Christus Rex van Andriessen zal klinken.

Op zondag 18 december is het traditionele Festival of Nine Lessons and Carols in de Kathedraal.

Het jubileum eindigt met een kerstconcert op Tweede Kerstdag in de Philharmonie te Haarlem in samenwerking met het Holland Symphonia.

Voor meer informatie: >> www.koorschoolhaarlem.nl / www.vriendensintbavokoren.nl

Vruchten van WJD op Facebook

Wellicht vraagt u zich af: en wat nu? Wat zijn nu de vruchten van deze WJD? Een schitterend resultaat is al duidelijk te vinden op het internet facebook waar jongeren elkaar opzoeken, vrienden maken, foto's en verhalen uitwisselen, elkaar uitnodigen voor bijeenkomsten etc. Daarnaast is deze netwerksite de plek waar de eerste herinneringen opgehaald werden. We gunnen u hieronder een kleine blik achter de schermen van wat er onder andere de dag na aankomst in Nederland op Facebook verscheen.

facebook

Bericht schrijven Foto toevoegen Vraag stellen

Schrijf iets...

Toen ik vanochtend/vanmiddag wakker werd miste ik.....

- > geschreeuw van 'Holland' in de heerlijk overvolle metro
- > Onze presentatoren die elke keer dat je net lekker in een gesprek zit het even onderbreek voor een nieuwtje
- > chocomel en zoete cakejes
- > het mooie weer
- > De gezellige en lieve mensen in de bus die er zo schattig uit zien als ze slapen/snurken ;)
- > De wekkers die 20x afgingen vanaf kwart voor 6 's ochtends....
- > Het slaapgebrek...
- >jullie!
- > Alle leuke mensen van de WJD Bisdom Haarlem-A'dam!! ;)
- > Deelgroepmomenten
- > Het zweet dat over mijn rug liep..
- > Ola en gracias
- > De siesta in het park
- > 1999840 andere mensen om me heen

Wereldjongerendagen Madrid!!

Meet Me After Madrid

Wat nu na de WJD? Je hebt een fantastische ervaring als de Wereldjongerendagen meegeemaakt en je wilt dit vasthouden, maar weet niet hoe? Hieronder een aantal tips.

TIP 1

Verdiep en Beleef je Geloof – 3 vormingsweekenden

Bisdom Haarlem-Amsterdam biedt in samenwerking met bisdommen Utrecht en Den Bosch de kans om je op een uitdagende en ontspannen manier in het katholieke geloof te verdiepen. Drie vormingsweekenden waarbij je niet alleen nadenkt over de fundamenteën van het geloof, maar ook de vraag stelt hoe je dit kunt toepassen in je eigen leven.

>> Waar en wanneer?

- 1^e weekend van 14 tot 16 oktober in Mariapoli Mariënkroon in Nieuwkuijk
- 2^e weekend van 9-11 december in Mariapoli Mariënkroon in Nieuwkuijk
- 3^e weekend van 3-5 februari in De Tiltenberg in Vogelenzang.

>> Kosten

De kosten voor alle drie de weekenden bedragen 350 euro all-in (verblijf, materialen en persoonlijke begeleiding). Maar als deelnemers van bisdom Haarlem-Amsterdam ontvang je korting op je

deelnemersprijs. De deelnamekosten bedragen daarom slechts € 195 euro all-in.

>> Meer info en aanmelden

Je kunt je aanmelden voor de weekenden door je in te schrijven op de website www.bisdomdenbosch.nl/jongeren. Na aanmelding ontvang je een brief met deelnamebevestiging en verdere informatie over de weekenden. Wil je meer weten of de weekenden, kijk dan op >> www.jongbisdomhaarlem.nl of neem contact op met Beate Gloudemans, 023-5112637

TIP 2

Cursus Verdieping Katholiek Geloof

(7 bijeenkomsten)

In zeven bijeenkomsten zullen vragen en antwoorden rond zeven grote thema's uit het katholieke geloof worden besproken aan de hand van YouCat (catechismus voor jongeren) en de Catechismus van de Katholieke Kerk. De cursus start op zaterdag 26 november. Kosten hiervoor zijn slechts € 60. Meer info en aanmelden kan via >> www.tiltenberg.org

TIP 3

Waarom Jezus (internetcursus)

Dit is een internetcursus van vier weken, waarin je de basis van het katholieke geloof leert. Je maakt kennis met antwoorden vanuit het christelijk geloof, gewoon thuis achter je pc of laptop. Elke donderdag start er een cursus. En de kosten: € 0,-

>> www.waaromjezus-rk.nl

TIP 4

Kom naar ontmoetingen met andere katholieke jongeren!

Geloven kun je nu eenmaal niet alleen. Kom naar ontmoetingen waar ook andere jongeren zijn zoals: de WJD reünie, Katholieke Jongerendag, WereldjongerenDAG, Stille Omgang, Jaarafsluiting etc. (zie datumlijst)

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam

Kruisweg 63 > 2011 LB Haarlem

[t] 023 511 26 35 > [e] info@jongbisdomhaarlem.nl

JONGEREN
pastoraat

Bisdom van Haarlem

Agenda

- >> 2 oktober Reünie WJD De Stal op Kaageiland
- >> 14-16 oktober Vormingsweekend 1 Mariapoli, Nieuwkuijk
- >> 6 november Katholieke Jongerendag (KJD) Den Bosch
- >> 26 november Start cursus Verdiep je Geloof a.h.v. de YouCat en Catechismus De Tiltenberg, Vogelenzang
- >> 9-11 december Vormingsweekend 2 Mariapoli, Nieuwkuijk
- >> 3-5 februari 2012 Vormingsweekend 3 De Tiltenberg, Vogelenzang
- >> 17 maart 2012 Stille Omgang Amsterdam
- >> 31 mrt- 1 april 2012 WereldjongerenDAG (weekend)
- >> 17 juni Jaarafsluiting Kortenhoef

Jouw mooiste WJD ervaring?

In de bus terug naar Nederland stelden we deze vraag aan alle deelnemers. We ontvingen een zee aan bijzondere reacties, lees hieronder enkelen van hen.

"Ik had geen idee dat het zo'n bijzondere reis zou worden. Ik heb zoveel mooie dingen gezien en meegemaakt en zoveel geleerd!!!" schreef Dieuwke uit Noord-Scharwoude (16).

"Onwijs leuke ontmoetingen gehad en gesprekken gevoerd met mensen uit allerlei verschillende landen. Ook veel geleerd over het katholieke geloof en samen met anderen fijne vieringen kunnen beleven." Lisette uit Badhoevedorp (24).

"Ik vond de WJD geweldig! Het is niet te beschrijven, maar mijn ultieme hoogtepunt was de avondwake met de paus in de regen en al die jongeren om je heen! Ook de aanbidding in Andorra vond ik prachtig en heeft mij diep geraakt." Isabelle uit Apeldoorn (18).

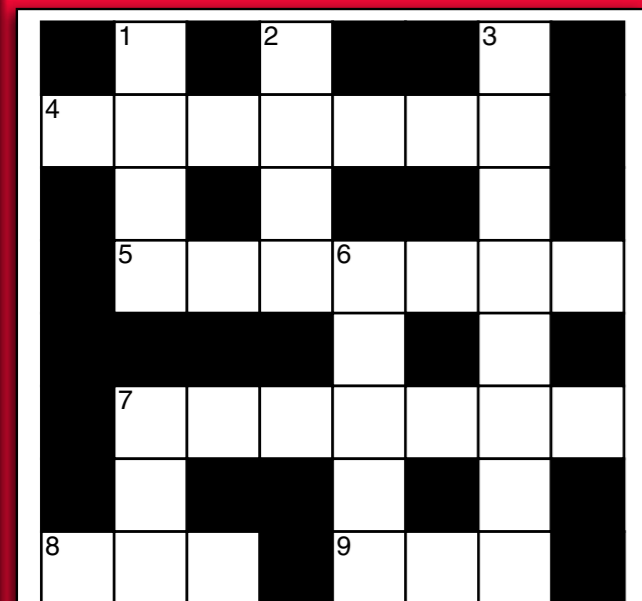
"Mijn mooiste WJD ervaring was de avond van Barmhartigheid in Andorra. Door alles wat het in mij losmaakte, waarvan ik wist dat het in mij zat, maar wat ik er niet uit wilde laten komen. Maar wat er toen wel uitkwam, maar toen in één keer" George uit Heerhugowaard (20).

"Ik vond het bijzonder indrukwekkend om zo'n rust te ervaren op een plek waar twee miljoen jongeren staan. De WJD heeft mij bijgebracht: wees niet bang om te ontmoeten." door Natalie uit Middenmeer (19).

Karin uit Hoorn (30) schreef "De eenvoud van Taizé, de schoonheid van Andorra, de stilte van de aanbidding, de hartelijkheid van de pastoor van Lleida, de intimiteit van mijn deelgroep, de warmte van Madrid, de hoopvolle ogen van de Paus en de saamhorigheid, vrede en geloof van het veld hebben mij tijdens deze WJD diep geraakt!"

"De mooiste ervaring is de bewustwording dat grote mensen massa's hetzelfde geloof delen en dat iedereen goed met elkaar omgaat" door Rick uit den Helder (19).

'n beetje crypto

© Puzzelland/ Leen Groeneveld®

Horizontaal

4. De klokken luiden in Duitsland (7); 5. Schilleteje van een vrucht in de parochie (7); 7. Welk mens kreeg er lucht van? (7); 8. Plaats hier de laatste letter! (3); 9. Weg met dit dier! (3).

Verticaal

1. Slagboom in de kerk (4); 2. Er ontstaat paniek als dit dier los is (4); 3. Niet aan straling blootgesteld? Toch is het schadelijk! (8); 6. Tegenvallende das (5); 7. Pijnlijke letter (3).

- Stuur uw oplossing voor 25 oktober 2011 naar:
Samen Kerk,
oplossing cryptogram,
Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.

Onder de goede inzenders verloten wij drie cadeaubonnen.

Prijswinnaars juni 2011

H.M.P. Versteeg, Amsterdam
P.F.D. Ekkers, Hoofddorp
Mevr. M. van Gemert, Heemskerk.

Hartelijk gefeliciteerd met uw prijs!

.b.b..o.
beieren.
.u.e..g.
kerspel
...t.z.
.wierook
.e..o.n.
zet.pad.

Oplossing juni 2011

Je goed voorbereiden!

Beste stellen,

Op 21 september beginnen we weer met een cursus huwelijksvoorbereiding. Het is een intensieve cursus van zeven avonden, waarin verschillende thema's behandeld worden. Gun jezelf en je partner de tijd om even stil te staan bij dat belangrijke moment in je leven. Geef jezelf en je partner de ruimte om na te denken over wat het huwelijk eigenlijk inhoudt, wat het betekent om voor de Kerk te trouwen. Want het is natuurlijk belangrijk om die ene dag super mooi te krijgen, maar uiteindelijk gaat het ook om de jaren erna! De huwelijksvoorbereidingscursus is een cursus in groepsverband. Met verschillende andere stellen beginnen we de cursus met een gezamenlijke maaltijd. Aan de hand van een eigen huwelijksmapje worden vervolgens elke avond één of twee thema's behandeld. Op een cursusavond ga je vervolgens zelf ook aan de slag: in deelgroepen, in verwerkingsopdrachten of in geleide vieringen. Voor elke week krijg je ook wat opdrachten mee voor thuis. Daarnaast is er in de cursus ruimte om nog eens contact te leggen met de priester of diaken die jullie zal trouwen. Kortom: grijp je kans om je goed voor te bereiden op je huwelijk en schrijf je in. Voor meer informatie en inschrijving: >> www.hoeksteen.org.

Beste Pastores,

In september, oktober en november gaat de cursus huwelijksvoorbereiding weer van start. De cursus is bedoeld voor de inhoudelijke voorbereiding op het huwelijk. Praktische en juridische voorbereiding komt dus niet ter sprake. Waarom zou u stellen vanuit uw parochie of regio doorsturen naar de cursus?

1. De stellen verdienen een goede inhoudelijke voorbereiding in groepsverband. Een inhoudelijke voorbereiding is natuurlijk ook mogelijk indien het stel individueel wordt voorbereid, maar dan mist toch een belangrijke component. In groepsverband kunnen zaken ter sprake komen zonder dat cursisten dat direct op zichzelf hoeven te betrekken. Ook komen vaak vragen uit de groep naar boven die bij de jonge stellen leven, vragen die in een één op twee relatie niet zo snel zullen worden gesteld.
2. De cursus is intensief. De cursus bestaat uit zeven avonden en acht thema's. In de afgelopen jaren hebben we gemerkt dat de inhoudelijkheid van de cursus zeer gewaardeerd wordt. De stellen hebben er recht op te weten welke stap zij in de Kerk zetten en wat dat dan betekent voor henzelf en voor de gemeenschap waarin zij die stap zetten. Over het algemeen vinden de stellen het jammer als de cursus is afgelopen.
3. We proberen als team een goed niveau neer te zetten, dat toch laagdrempelig is. Dat vereist teamwork en een houding waarin we continu up-to-date zijn. De cursus

wordt dan ook regelmatig aangepast en bijgeschaafd zodat het professionele niveau gehandhaafd blijft.

4. De cursus vervangt niet de persoonlijke voorbereiding door de pastoraal verantwoordelijke. In de cursus is daarom ruimte ingelast om contact te maken met u als persoonlijk begeleider. Om die reden is het ook niet mogelijk aan de cursus deel te nemen zonder doorverwijzing van uzelf.

Wilt u meer inhoudelijke informatie over de cursus, dan kunt u terecht op >> www.hoeksteen.org.

Ook kunt u bellen: 023 5112 683. Als uzelf wilt komen kijken tijdens een van de cursusavonden, bent u van harte welkom. <

Het team van de huwelijksvoorbereidingscursus

Gespecialiseerd in begraafplaats werkzaamheden
 Grafdelven | Ruimen van graven | Individuele op- en herbegravingen | Grafkelders
 Verzamelgraf kelders | Urn muren en kelders | Uitbreiding en herinrichting
 Groenvoorziening | Padverharding | Restauratie en onderhoud grafmonumenten

De Hout 47, 1607 HB Hem | tel. 0228-544 484
 mob. 06-539 691 11 | info@begraafplaatservice.nl

**Vreeker
 Begraafplaatservice BV**

WWW.BEGRAAFPLAATSSERVICE.NL

**VERBETER EEN STUKJE
 VAN DEZE WERELD!**

Veel kinderen in de wereld lijden honger.
 Al voor € 5,- per maand helpt U!

Wij hebben rechtstreeks contact met de Missieprojecten.
 Gratis folder: telefoon 050 534 04 52

Doe mee en help!

Banknummer 61.46.58.306
 Giro 57 33 838
 t.n.v. Stichting Missiewerk
 Postbus 1180
 9701 BD Groningen
 www.members.home.nl/mission123

Stichting Missiewerk M.A.W.
 Waterhuizerweg 20,
 9753 HR Haren.

**UITVAARTVERZORGING
 A. DE JONG**

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
 voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
 Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
 www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de BGNU uitvaartverzekeringen

**ELDERHORST-
 ZOETERWOUDE**

DR. KORTMANNSTR. 99-101
 2381 BJ ZOETERWOUDE
 071 - 5801225 - 5801595

**Eerste Nederlandse fabriek van
 elektrische luidapparaten en
 wijzerplaatverlichting in
 plasticbescherming**

Luidklokken - Torenuurwerken
 Klokkenstoelen - Koperwerken
 Periodiek onderhoud van alle
 klokkeninstallaties

Anno 1912

**PRONK
 BOUWT
 MET
 MEERWAARDE**

PRONK BOUWBEDRIJF BV
 nieuwbouw
 verbouw
 restauratie
 onderhoud

PRONK LEIDERS BV
 leidekwerk
 lood-, koper- en zinkwerk
 aanbrengen van ladder- en klimhaken

Machinestraat 2,
 Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
 Telefoon (0226) 391374
 Fax (0226) 392032
 E-mail: info@pronkbouw.nl
 Website: www.pronkbouw.nl

Zing mee met meesterlijke werken

Zing en Beleef

HET CONCERT
 GEBOUW

Zing en Beleef Romantiek
 vanaf 12 september 2011

Zing en Beleef Kerst
 vanaf 9 november 2011

Zing en Beleef Barok
 vanaf 11 februari 2012

ontdek
 concertgebouw.nl/
 cursusenconcert

Zing en Beleef is onderdeel van het participatieproject Tempel zonder Drempel
 en wordt mede mogelijk gemaakt door VSBfonds, Pim Buitendijk Cultuurfonds,
 Fonds voor Cultureel Erfgoed, Stichting Dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds
 en HET Concertgebouw Fonds

Corporate partner
 Deutsche Bank

Onbekende geschiedenis (54)

Mw. Polizzi uit Schagen stuurde ons een krantenknipsel uit "De Telegraaf" van zaterdag 15 februari 1997. Het bevat een interview met de toenmalige bisschop van het bisdom Haarlem, mgr. H.J. Bomers, met als thema "Veertig dagen vasten en onthouding – Bestaat dat nog". Het artikel wordt geïllustreerd met een foto van "Spaarnestad", met als onderschrift: "De vastentrommel gaat open: 1939, kinderen drommen samen bij het uitdelen van snoep op de eerste zondag tijdens de vasten. Allemaal verleden tijd." De vraag is nu: wie zijn de priester met bonnet en de huishoudster die het snoep uitdelen en waar en in welke plaats is de foto genomen? Niet eenvoudig, maar toch, heeft u een idee? Stuur uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: >> ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (53)

De door mw. Ina Verkooijen – de Rooij uit Diever in Drenthe ingezonden foto van een groep misdienaars van de parochie Sint Jozef te Velsen-Noord heeft tot slechts één reactie geleid. Meer was ook niet nodig, want het was dhr. Cor Stam uit Beverwijk die zich alle namen wist te herinneren. Dit was ook niet zo moeilijk want hij staat zelf op de foto. Over kapelaan Antonius Groen, die rechts boven op de foto staat, kunnen we vertellen dat hij werd geboren te Wognum op 5 mei 1906. Hij ontving zijn priesterwijding op 15 juni 1935. In de periode van 19 augustus 1939 tot 19 augustus 1944 was hij kapelaan te Velsen-Noord. Daarnaast is hij als kapelaan werkzaam geweest in Langeraar, 's-Gravenhage en Rotterdam. In 1957 trok hij naar Alphen aan den Rijn met de opdracht een nieuwe parochie, met als naam Pius X, te stichten. Hier bleef hij tot zijn emeritaat in 1971. Hij over-

leed te Alphen aan den Rijn op 20 september 1994 in de leeftijd van 88 jaar. Tot slot vermelden we de namen van de misdienaars: v.l.n.r.: 1. Puk Brandjes 2. Lou Bart 3. Cor Burger 4. Henne Stam 5. Jan Uilenbroek 6. Cor Stam 7. Piet Beentjes 8. Jan Mooy 9. Wob Bleeker 10. Jan Schoorl 11. Wim Eiman 12. Piet Beentjes 13. Henk Boot 14. Jan Rozenmeijer 15. Cor Stam 16. Bertus Bart 17. Gerard Bakker 18. Dick Oudendijk 19. Piet Beentjes 20. Coen Eiman 21. Jur van Hesselingen 22. Adriaan Verkooijen 23. Jan Stam.

Waardevolle aanwinst voor het bisschoppelijk archief

Dhr. A.A.G. Smit, sinds 1983 archivaris van de parochie H. Hiëronymus te Wognum, is al heel lang een verwoed verzamelaar van bidprentjes. In de loop van de jaren kreeg hij bij het groeien van zijn verzameling ook een groot aantal dubbele exemplaren. Ter aanvulling van de persoonsdossiers van overleden priesters, die werkzaam zijn geweest in het bisdom Haarlem, heeft hij niet minder dan 135 verschillende bidprentjes van overleden Zeereerwaarde Heren op het bisschopshuis te Haarlem bij de archivaris afgeleverd. Waarvoor onze oprechte dank!

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.